

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalouden koulutusohjelma / Julkishallinto ja juridiikka

Ilona Lavonsalo

KUNNIANLOUKKAUSSÄÄNTELYN SOVELTAMINEN
ESPOON KÄRÄJÄOIKEUDEN NÄKÖKULMASTA

Opinnäytetyö 2015

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Liiketalous

LAVONSALO, ILONA

Kunnianloukkaussääntelyn soveltaminen

Espoon käräjäoikeuden näkökulmasta

Opinnäytetyö

59 sivua

Työn ohjaaja

Lehtori Päivi Ollila

Toimeksiantaja

Espoon käräjäoikeus

Tammikuu 2015

Avainsanat

kunnianloukkaus, valheellinen tieto, halventaminen, sananvapaus, kunnianloukkaussääntelyn tulevaisuus

Opinnäytetyön aihe on kunnianloukkaussääntelyn soveltaminen Espoon käräjäoikeuden näkökulmasta. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, miten kunnianloukkaussääntely on muuttunut viime vuosien aikana ja miksi sitä on muutettu. Työn tavoitteena on myös tutkia, millaisia kunnianloukkausrikokset nykyään ovat ja miten niitä on sovellettu Espoon käräjäoikeudessa vuosina 2013–2014. Opinnäytetyön aihe on erittäin ajankohtainen, koska kunnianloukkaussääntelyä on ehdotettu olennaisesti muutettavan.

Opinnäytetyössä on käytetty lähteinä oikeuskirjallisuutta, hallituksen esityksiä, ajankohtaisia artikkeleita, käräjäoikeuden tuomioita ja haastateltu lainsoveltajia eli käräjätuomareita. Opinnäytetyö on empiirinen tutkimus ja työssä on käytetty kvalitatiivisia tiedonkeruumenetelminä case study- ja haastattelumenetelmää.

Opinnäytetyössä on tutkittu Espoon käräjäoikeuden 21:tä kunnianloukkausjuttua ja tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että kunniaa loukataan erilaisissa ihmissuhteissa ja eri tilanteissa. Tutkimuksen perusteella voidaan myös todeta internetin ja sosiaalisen median vaikuttavan kunnianloukkausten luonteeseen ja määrään. Kunnianloukkausten määrä kasvaa jatkuvasti ja rikosilmoitukset kuormittavat etenkin poliisia ja syyttäjää. Vain harva kunnianloukkaustapaus päättyy käräjäoikeuteen asti.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että kunnianloukkaukset ovat hankalia ratkaistavia lainsoveltajalle ja sääntelyn muuttamiselle on tarvetta. Kunnianloukkaussääntelyn muutos helpottaisi poliisin ja syyttäjän työtä, mutta käräjäoikeuteen lakimuutoksella ei olisi niin suurta vaikutusta.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Business Management

LAVONSALO, ILONA

Application of defamation regulation from
the perspective of the Espoo district court

Bachelor's Thesis

59 pages

Supervisor

Päivi Ollila, Senior lecturer

Commissioned by

Espoo District Court

January 2015

Keywords

defamation, untruthful information, derogation,
freedom of speech, the future of regulation on
defamation

The subject of my thesis is applying the regulation on defamation from the point of view appliance of the Espoo district court. The primary objective of this thesis is to explore how the regulation on defamation has changed lately and why it has been changed. The objective of this thesis is also to explore, what kind defamation crimes are like today and how they have been applied in Espoo district court during the years 2013-2014. The subject of this thesis is extremely current, as the regulation on defamation has been proposed to change dramatically.

The following data has been used as sources of this thesis: law literature, government bills, current articles, the decrees of district court and also judges have been interviewed. The Thesis is an empirical research and case study and interviews have been used as qualitative methods.

21 cases during 2013-2014 decided by the Espoo district court have been the research object of this thesis. By those cases can be found that offence against personal honour can be found in many different kinds of relationships and situations. Internet and social media have a great influence on the number and the nature of defamations. The number of defamations increases constantly. Offense reports encumber specially the police and the prosecutor and only a few defamation cases ends up to district court.

As a conclusion defamations are difficult for the judges to solve and there is a need for amendment. The amendment of defamation would help police and prosecutor but it would not dramatically impact the district court.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

LYHENTEET

1	JOHDANTO	7
1.1	Opinnäytetyön taustaa	7
1.2	Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimusmenetelmät	7
2	KUNNIANLOUKKAUSSÄÄNTELYN HISTORIA JA LAKIMUUTOKSET	8
2.1	Kunnianloukkaussääntelyn historian yleisimmät piirteet	8
2.2	Vuoden 1889 rikoslain kunnianloukkaussääntely	9
2.3	Vuoden 2000 lakiuudistus	10
2.4	Vuoden 2013 lakitarkistus	12
3	RIKOSLAIN VOIMASSA OLEVA KUNNIANLOUKKAUSSÄÄNTELY	14
3.1	Valheellinen tieto tai vihjaus	15
3.2	Toisen halventaminen	16
3.3	Poikkeuksena tiettyihin menettelyihin kohdistuvat loukkaukset	16
3.4	Valheellinen tieto tai vihjaus kuolleesta henkilöstä	17
3.5	Poikkeuksena yleinen hyväksyttävyys	18
3.6	Törkeä kunnianloukkaus	19
3.7	Tahallisuus	20
3.8	Kunnianloukkauksen kohde ja oikeushenkilön rangaistusvastuu	21
3.9	Seuraamukset	22
	3.9.1 Rangaistusvastuu	22
	3.9.2 Vahingonkorvausvastuu	22
4	SANANVAPAAUS PERUSOIKEUTENA JA EUROOPAN IHMISOIKEUSTUOMIOISTUIMEN OIKEUSKÄYTÄNNÖN VAIKUTUS KANSALLISEEN OIKEUTEEN	25
5	INTERNETIN JA SOSIAALISEN MEDIAN VAIKUTUS KUNNIANLOUKKAUSJUTTUIHIN	26
6	KUNNIANLOUKKAUSTEN MÄÄRÄ KASVUSSA	28

7 ESPOON KÄRÄJÄOIKEUTEEN SAAPUNEET HAASTEHAJELMUKSET JA NIISTÄ ANNETUT KUNNIANLOUKKAUSTUOMIOT VUOSINA 2013–2014	30
7.1 Entisten puolisoitten väliset kunnianloukkaukset	31
7.2 Perheenjäsenten ja sukulaisten väliset kunnianloukkaukset	33
7.3 Naisten väliset kunnianloukkaukset	35
7.4 Miesten väliset kunnianloukkaukset	35
7.5 Rasistiset kunnianloukkaukset	36
7.6 Naapureiden välinen kunnianloukkaus	37
7.7 Työsuhteeseen liittyvä kunnianloukkaus	38
7.8 Törkeät kunnianloukkaukset	39
7.9 Yhteenveto tuomioiden seuraamuksista	44
7.9.1 Rangaistuksista	44
7.9.2 Vahingonkorvauksista	45
8 KUNNIANLOUKKAUKSET KÄRÄJÄTUOMAREIDEN NÄKÖKULMASTA	46
9 KUNNIANLOUKKAUSTAPAUSTEN KÄSITTELY JA KUNNIANLOUKKAUSSÄÄNTELYN TULEVAISUUS	49
10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA OMAA POHDINTAA KUNNIANLOUKKAUKSISTA	51
LÄHTEET	55

LYHENTEET

EIS	Euroopan ihmisoikeussopimus
EIT	Euroopan ihmisoikeustuomioistuin
ETL	Esitutkintalaki
HE	Hallituksen esitys
HEVA	Henkilöasiain neuvottelukunta
HO	Hovioikeus
KO	Käräjäoikeus
KKO	Korkein oikeus
RL	Rikoslaki
ROL	Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa
VahL	Vahingonkorvauslaki

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön taustaa

Suoritin oikeustradenomitutkintoon sisältyvän syventävän työharjoittelun Espoon käräjäoikeuden rikososastolla. Olen kiinnostunut rikosoikeudesta ja etenkin kunnianloukkauksista. Kunnianloukkausten taustalla on pääsääntöisesti aina jotain henkilökohtaista ja niiden käsittelyjä käräjäoikeudessa on mielenkiintoista seurata. Kunnianloukkaukset ovat mielenkiintoisia myös siksi, koska ne ovat niin erilaisia. Kunniaa loukataan eri tilanteissa ja eri ihmissuhteissa. Itseäni kiinnostaa varsinkin sellaiset kunnianloukkausjutut, joissa asianosaiset ovat olleet läheisessä suhteessa keskenään.

Kunnianloukkaussääntely uudistettiin vuosituhaten vaihteen jälkeen osana rikoslain kokonaisuudistusta ja sitä tarkistettiin jälleen vuonna 2013. Näistä huolimatta sääntelyä on kritisoitu, koska se jättää niin paljon harkinnanvaltaa lainsoveltajalle. Internetin ja sosiaalisen median käyttö on lisännyt kunnianloukkausten määrää ja osaksi sen vuoksi on ehdotettu, että perusmuotoiset kunnianloukkaukset jatkossa käsiteltäisiin muualla kuin tuomioistuimessa. Tästä syystä opinnäytetyöni aihe on myös hyvin ajankohtainen.

Kunnia tarkoittaa yleistä arvostusta, hyvää mainetta ja nimeä, arvoa ja kiitosta. Kunnia kuuluu suojattaviin oikeushyviin Suomessa, kuten myös sananvapaus. Sananvapaudella tarkoitetaan oikeutta ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Näitä kahta oikeushyvää punnittaessa, lainkäyttäjä harkitsee tapauskohtaisesti, kumpaa oikeushyvää on suojattava. Opinnäytetyöni aiheesta tekee mielenkiintoisen myös se, että Suomen oikeuskäytäntö on painottanut kunnian suojelemista ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin sananvapautta.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet ja tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyöni tavoitteena on tuoda esille se, kuinka erilaisia kunnianloukkausjutut ovat ja miten vaikeaa käräjätuomareille on ratkaista niitä. Tavoitteenani on myös osoittaa, mitkä tekijät johtavat tunnusmerkistön täyttymiseen ja kuinka paljon harkintavaltaa tuomareilla on silloin, kun loukataan toista muulla tavoin kuin esittämällä valheellinen tai vihjaus.

Opinnäytetyöni perustuu laadulliseen tutkimukseen eli case study -menetelmään ja haastatteluihin. Case study -menetelmä tarkoittaa tapauskohtaista tutkimusta ja opinnäytetyössäni tutkin Espoon käräjäoikeuteen saapuneita haastehakemuksia kunnianloukkauksista ja niistä annettuja tuomioita. Olen rajannut tutkittavat kunnianloukkauksitapaukset vuosiin 2013–2014. Toinen tiedonkeruumenetelmäni on henkilöhaastattelut kahden käräjätuomarin kanssa. Haastattelujen tavoitteenani on saada tietää, mikä tekee kunnianloukkauksjutuista vaikeita ratkaista, mitkä loukkaavat nimitykset täyttävät kunnianloukkaustunnusmerkistön ja mitä mieltä tuomarit ovat mahdollisesta kunnianloukkauksen dekriminallisoinnista.

Opinnäytetyöni perustuu oikeuskirjallisuuteen, vanhaan ja ajantasaiseen lainsäädäntöön, uutisiin, teemahaastatteluihin, Suomen ja etenkin Espoon käräjäoikeuden oikeuskäytäntöön sekä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön.

2 KUNNIANLOUKKAUSSÄÄNTELYN HISTORIA JA LAKIMUUTOKSET

2.1 Kunnianloukkaussäntelyn historian yleisimmät piirteet

Kunnianloukkaus on säädetty Suomen rikoslaissa rangaistavaksi teoksi, ja kunnia on kuulunut suojattaviin oikeushyviin jo satojen vuosien ajan. Ymmärtääksemme paremmin voimassa olevaa kunnianloukkaussäntelyä, on tärkeää aluksi tutustua säntelyn historiaan, vaikkakin sen perusajatus ei ole vuosisatojenkaan aikana muuttunut. Kunnianloukkaukset tuhannen vuoden takaa, jolloin niistä vastattiin miekka kädessä (Frande 2014, 409.), tämän päivän herjauksiin Facebookissa, ovat vaatineet lainsäätäjältämme lakiuudistuksia ja -tarkistuksia. Kunnianloukkaussäntelyä uudistettiin ensimmäisen kerran vuonna 2000 sitten vuoden 1889 jälkeen osana rikoslain kokonaisuudistusta (HE 184/1999) ja säntelyä tarkistettiin vuonna 2013 (HE 19/2013).

Keskiajalla kunnianloukkausten tunnusmerkistöön kuuluivat tietyt herjasanat, ja 1700-luvulla tunnusmerkistöön kuuluivat väärä ilmianto, väärä todistus, salainen valehtelu sekä häväistyskirjoituksen kirjoittaminen ja levittäminen. Olennaista oli myös se, että jo vuoden 1734 laissa määriteltiin rangaistusta mitattaessa, loukattiinko kunniaa ”suuressa joukossa tai kadulla, jossa oli paljon väkeä” vai oliko yleisönä pienempi joukko kuulijoita. (Frande 2014, 410).

1800-luvulla kunnianloukkaukset jaettiin rikoslaissa omiksi pykäliksi solvaukseen ja

herjaukseen, jotka vasta rikoslain kokonaisuudistuksen myötä vuonna 2000 voimaantulleella lailla muutettiin kunnianloukkaukseksi. Vuonna 2000 rikoslakiin lisättiin myös erillinen pykälä törkeästä kunnianloukkauksesta (HE 184/1999.).

2.2 Vuoden 1889 rikoslain kunnianloukkaussäätely

Vuoden 1889 rikoslain 27. luvun ensimmäisessä ja toisessa pykälässä säänneltiin herjaamisesta ja kolmannessa pykälässä solvaamisesta:

Lain 1. §:n mukaan *se joka vastoin parempaa tietoansa, perättömästi sanoo toisen syyppääksi nimettömään nimitettyyn rikokseen, taikka nimitettyyn rikoksen lajiin, taikka muuhun sellaiseen tekoon, joka voi saattaa hänet halveksimisen alaiseksi tahi haitata hänen elinkeinoansa tahi menestystään taikka sellaisesta levittää valheen tahi perättömän kulkupuheen, rangaistakoon herjauksesta vankeudella vähintään yhdeksi kuukaudeksi ja enintään yhdeksi vuodeksi taikka [vähintään sadan markan] sakolla. Pykälän toisen momentin mukaan jos herjaus tehdään julkisesti, taikka painotuotteen, kirjauksen tahi kuvallisen esityksen kautta, jota syyllinen levittää tai levityttää; olkoon rangaistus vankeutta vähintään kaksi kuukautta ja enintään kaksi vuotta taikka sakkoa [vähintään kaksisataa markkaa].* (RL 27 luku 39/1889.) Edellä mainittu ensimmäinen herjauksen pykälä sisältää tietoisuusvaatimuksen eli sen, että tekijä on tiennyt levittävänsä valheellista tietoa.

2. pykälässä ei edellytetä, että tekijä tietäisi esittämänsä tiedon olevan valheellista (HE 184/1999.):

Joka tahallansa, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoansa sanoo toisen syyppääksi nimitettyyn rikokseen taikka nimitettyyn rikoksen lajiin, taikka muuhun sellaiseen tekoon, joka voi saattaa hänet halveksimisen alaiseksi tahi haitata hänen elinkeinoansa tahi menestystään taikka sellaisesta levittää kulkupuheen, rangaistakoon, ellei hän soimauksen tahi kulkupuheen tueksi saata esiin tuoda todennäköisiä syitä, [vähintään viidenkymmenen ja enintään viidensadan markan] sakolla taikka vankeuteen korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi. Jos semmoinen herjaus tehdään julkisesti, taikka painotuotteen, kirjauksen tahi kuvallisen esityksen kautta, jota syyllinen levittää tai levityttää; olkoon rangaistus sakkoa [vähintään sataa markkaa] taikka vankeutta korkeintaan yksi vuosi. (RL 27 luku 39/1889.)

Luvun 3. pykälässä säännellään solvauksesta, johon tekijä syyllistyy toista halventamalla joko häpäisevällä lauseella tai uhkauksella (HE 184/1999.):

Joka muulla kuin edellä sanotulla tavalla loukkaa toista häväisevällä lauseella, uhkauksella, taikka muulla halventamalla teolla rangaistakoon solvauksesta [enintään kahden sadan markan] sakolla tahi vankeudella korkeintaan kolmeksi kuukaudeksi. (RL 27 luku 39/1889.)

Tämän lisäksi solvauksesta voitiin tuomita 6. §:n mukaan:

Jos kunnianloukkauksesta syytetty näyttää soimauksensa toteen, mutta soimauksen muodosta tahi sen ohellisista asianhaaroista näkyy, että hän tahtoi loukata; on hän kuitenkin solvauksesta rangaistava. Jos joku, toista loukatakseen, on soimannut häntä rikoksesta, josta häntä on rangaistu; tuomittakoon niinkään solvauksesta. (RL 27 luku 39/1889.)

Vuoden 1889 rikoslain tunnusmerkistöön kuuluivat myös kuolleen miehen muiston häpäiseminen, jossa syyteoikeus oli 20 vuotta. Lisäksi tekijä voitiin tuomita asianomistajan sitä vaatiessa suorittamaan kulut tuomion painattamisesta virallisessa lehdessä tai paikkakunnalla ilmestyvässä sanomalehdessä. (RL 27 luku 39/1889.)

2.3 Vuoden 2000 lakiuudistus

Vuoden 1889 rikoslain säännökset nykyaikaistettiin ja selkeytettiin uudelle vuosituonnelle vuonna 2000. Alun perin hallituksen tuli antaa esitys eduskunnalle vuonna 1997, mutta sitä ei ehditty silloisen hallituksen aikana vaalien takia käsitellä kokonaan. Sen johdosta vuoden 2000 lakiuudistus sisältää myös perustuslakivaliokunnan huomautukset edeltävästä esityksestä, ja uudistusta on asiantuntijoiden keskuudessa pidetty erittäin tärkeänä ja tarpeellisena. Vuonna 2000 voimaan tulleella lailla uudistettiin kunnian loukkaamista koskevien säännösten lisäksi kotirauhan rikkomista, salakuuntelua ja -katselua sekä yksityiselämän loukkaamista koskevia säännöksiä yhdeksi luvuksi (24) rikoslakiin. Kunnianloukkauksrikoksen säännöksiä uudistettiin kokonaisvaltaisesti. Herjaamista ja solvaamista koskeneet säännökset muutettiin yhdeksi tunnusmerkistöksi, perusmuotoiseksi kunnianloukkaukseksi ja lisäksi kvalifioiduksi

tunnusmerkistöksi eli törkeäksi kunnianloukkaukseksi. Uudistuksen avulla säännökset ovat selkeämpiä ja rajanveto kunnianloukkauksen ja törkeän kunnianloukkauksen välillä on helpompaa. Lisäksi uudet tunnusmerkistöt eivät enää edellytä sitä, tehtiinkö kunnianloukkaus vastoin parempaa tietoa vai ei ja ongelmana tässä on aikaisemmin ollut luotettavan näytön saaminen siitä, tiesikö tekijä todella asian oikeellisuuden. (HE 184/1999.)

Lisäksi syytetyn mahdollisuus välttää rikosoikeudellinen vastuu näyttämällä solvauksensa toteen poistettiin uudistuksen myötä. Perusteena poistamiselle oli se, että syytetyllä on oikeus näyttää soimauksensa toteen ilman erinäistä säännöistäkin. Myös säännös, jossa kunnianloukkaukseen syyllistynyt velvoitetaan korvaamaan asianomistajalle kulut tuomion julkaisemisesta, poistettiin, koska siitä säädetään laissa sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä. (HE 184/1999.)

Uudistetun rikoslain 2000/531 24. luvun 9. §:n mukaan kunnianloukkaukseen syyllistyy se

1. Joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa taikka

2. Muutoin kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla halventaa toista

on tuomittava kunnianloukkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Lisäksi lakiin lisättiin poikkeus:

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna kunnianloukkauksena ei pidetä arvostelua, joka kohdistuu toisen menettelyyn politiikassa, elinkeinoelämässä, julkisessa virassa tai tehtävässä, tieteessä, taiteessa taikka näihin rinnastettavassa julkisessa toiminnassa ja joka ei selkeästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. (RL 24:9 531/2000.)

Kuolleen miehen muiston häpäisemisen omana tunnusmerkistönä poistettiin ja siirrettiin sivutunnusmerkistöksi kunnianloukkaustunnusmerkistöön. Tunnusmerkistö täyt-

tyy ainoastaan silloin, kun vainajasta esitetään valheellinen tieto tai vihjaus, joka aiheuttaa kärsimystä vainajan läheiselle. Lisäksi 20 vuoden määräaika syyteoikeudelle poistettiin:

Kunnianloukkauksesta tuomitaan myös se, joka esittää kuolleesta henkilöstä valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan kärsimystä ihmiselle, jolle vainaja oli erityisen läheinen. (RL 24:9 531/2000.)

Erillisenä tunnusmerkistönä uudistuksen myötä rikoslakiin lisättiin törkeä kunnianloukkaus (24 luku 10 §), johon syyllistyy:

Jos 9 §:n 1 momentissa tarkoitettussa kunnianloukkauksessa

1. Rikos tehdään joukkotiedotusvälinettä käyttämällä tai muuten toimittamalla tieto tai vihjaus lukuisten ihmisten saataville taikka

2. Aiheutetaan suurta tai pitkäaikaista kärsimystä taikka erityisen suurta tai tuntuva vahinkoa

ja kunnianloukkaus on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksenteijä on tuomittava törkeästä kunnianloukkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Vielä uuteen lakiin muutettiin syyteoikeutta siten, että asianomistajan lisäksi, poikkeuksellisesti myös *valtakunnansyyttäjä voi antaa määräyksen syyteen nostamisesta, jos rikos on tapahtunut joukkotiedotusvälinettä käyttäen ja erittäin tärkeä yleinen etu vaatii syyteen nostamista. (RL 24 luku 12 § 531/2000.)*

2.4 Vuoden 2013 lakitarkistus

1.1.2014 astui voimaan uusi, vuonna 2013 tarkistettu kunnianloukkaussäätely. Lakitarkistuksen myötä kunnianloukkaussäätelyä muutettiin kolmella kohdalla ja olennaisin muutos oli perusmuotoisen kunnianloukkaustunnusmerkistön rangaistusasteikon lieventäminen. Kaikki uudistukset pohjautuvat Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) ilmaisuvapautta koskevaan oikeuskäytäntöön ja lakitarkistuksen tarkoituksena oli yhtenäistää säännökset ja EIT:n oikeuskäytäntö. (HE 19/2013.)

Rangaistuasteikkoa lievennettiin perusmuotoisen kunnianloukkauksen osalta siten, että vankeusrangaistus poistettiin ja perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta voidaan tuomita lakitarkistuksen myötä ainoastaan sakkoon:

1. Joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa taikka

2. Muutoin kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla halventaa toista

on tuomittava kunnianloukkauksesta sakkoon.

Rangaistuasteikkoa lievennettiin, koska EIT on katsonut, että vankeusrangaistusuhka ei ole yhteensopiva sananvapauden kanssa muuta kuin poikkeuksellisesti eli törkeän kunnianloukkauksen osalta. (HE 19/2013.)

Kunnianloukkaustunnusmerkistöön lisättiin toinen poikkeus:

Kunnianloukkauksena ei myöskään pidetä yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettävää ilmaisua, jos sen esittäminen, huomioon ottaen sen sisältö, toisten oikeudet ja muut olosuhteet, eivät selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä.

Samanlainen punnintasäännös lisättiin yksityiselämää loukkaavan tiedon esittämisen tunnusmerkistöön, ja sen tarkoituksena on korostaa sananvapautta. (HE 19/2013.)

Vielä törkeän kunnianloukkauksen osalta poistettiin joukkotiedotusvälinevaatimus sekä tiedon toimittaminen lukuisten ihmisten saataville. Pykälää yksinkertaistettiin seuraavasti:

Jos 9 §:n 1 momentissa tarkoitettussa kunnianloukkauksessa aiheutetaan suurta kärsimystä tai erityisen suurta vahinkoa ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtyjä on tuomittava törkeästä kunnianloukkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi. (HE 19/2013.)

Syy edellä mainitun joukkotiedotusvälinevaatimuksen ja tiedon taikka vihjauksen toimittamisen lukuisten ihmisten saataville poistamisen syynä on tekninen kehitys eli

internetin ja sosiaalisen median yleistymisen. Mikäli kyseistä kohtaa ei oltaisi poistettu tunnusmerkistöstä, voitaisiin sen mukaan nykyisistä internetin keskustelupalstoilla ja Facebookissa tapahtuvista kunnianloukkauksista tuomita ainoastaan törkeästä kunnianloukkauksesta. EIT ei ole myöskään halunnut joukkotiedotusvälineiden olevan ankaroittamisperuste etenkin toimittajien osalta. (HE 19/2013.)

3 RIKOSLAIN VOIMASSA OLEVA KUNNIANLOUKKAUSSÄÄNTELY

Kuten edellä on kerrottu, rikoslakia on muutettu vuosituhannen vaihteen jälkeen olennaisesti kunnianloukkauks sääntelyn osalta. Voimassaolevan rikoslain 24. luvun mukaan kunnianloukkaukseen syyllistyy se

9 § Kunnianloukkaus

1. Joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa taikka

2. Muutoin kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla halventaa toista on tuomittava kunnianloukkauksesta sakkoon.

Kunnianloukkauksesta tuomitaan myös se, joka esittää kuolleesta henkilöstä valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan kärsimystä ihmiselle, jolle vainaja oli erityisen läheinen.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna kunnianloukkauksena ei pidetä arvostelua, joka kohdistuu toisen menettelyyn politiikassa, elinkeinoelämässä, julkisessa virassa tai tehtävässä, tieteessä, taiteessa taikka näihin rinnastettavassa julkisessa toiminnassa ja joka ei selkeästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä.

Kunnianloukkauksena ei myöskään pidetä yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettävää ilmaisua, jos sen esittäminen, huomioon ottaen sen sisältö, toisten oikeudet ja muut olosuhteet, eivät selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. (RL 24:9.)

10 § Törkeä kunnianloukkaus

Jos 9 §:n 1 momentissa tarkoitettussa kunnianloukkauksessa aiheutetaan suurta kärsimystä tai erityisen suurta vahinkoa ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava törkeästä kunnianloukkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi (RL 24:10).

3.1 Valheellinen tieto tai vihjaus

Rikoslain mukaan kunnianloukkaukseen syyllistyy se, joka esittää toisesta valheellisen tiedon tai vihjauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka halveksuntaa (RL 24:9.1 1kohta).

Tunnusmerkistön täyttymisen edellytyksenä on ensinnäkin se, että esitetty väite on perätön eli epätosi (HE 184/1999), kuten esimerkiksi tapauksessa, jossa A tuomittiin kunnianloukkauksesta esitettyään perättömän väitteen B:stä ja joka oli omiaan aiheuttamaan vahinkoa ja kärsimystä B:lle. A oli vihjannut B:n syyllistyneen erittäin paheksuttaviin rikoksiin, seksuaali- ja muihin rikoksiin. A ei ollut pyrkinyt varmistamaan väitteidensä totuudenperäisyyttä ja teki poliisille tutkintapyynnön ja sosiaaliviranomaisille lastensuojeluilmoituksen. (KKO 2006:10.)

Valheellinen väite voidaan esittää suullisesti kirjallisesti tai kuvallisesti. Merkitystä ei siis ole sillä, miten valheellinen väite esitetään taikka esitetäänkö se pienessä piirissä tai julkisesti taikka koskeeko se yksityisluontoisia tekoja. (HE 184/1999.). Toki kyseeseen voi tulla perusmuotoisen kunnianloukkauksen sijaan törkeä kunnianloukkaus. Lisäksi väitteen totuudellisuus on usein jälkikäteen tarkistettavissa, esimerkiksi silloin, jos väitetään henkilön syyllistyneen johonkin rikokseen (Lappi-Seppälä 2009, 671.).

Toiseksi tunnusmerkistön täyttyminen edellyttää, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä taikka halveksuntaa loukatulle. Tämä tarkoittaa sitä, että väitteen negatiivisen vaikutuksen ei tarvitse olla konkreettista. (HE 184/1999.). Esimerkiksi väitteet perheenjäsenen alkoholiriippuvuudesta tai psyykkisestä sairaudesta ovat omiaan aiheuttamaan kärsimystä asianomistajille eli tässä tapauksessa perheenjäsenille. (Frände 2014, 417.)

Vaikka loukatulle kahden kesken esitetty väite ei voi lain esitöiden mukaan olla omiaan aiheuttamaan halveksuntaa tai vahinkoa, se voi aiheuttaa kärsimystä ja siitä voidaan rangaista. Tämä ei kuulunut kunnianloukkauksen tunnusmerkistöön vielä ennen lakiuudistusta. (HE 184/1999.).

3.2 Toisen halventaminen

Kunnianloukkaukseen syyllistyy se, joka halventaa toista (RL 24:9.1 2kohta.). Edellä mainitun 1 kohdan tunnusmerkistöön kuuluu toisen halventaminen silloin, kun esitetään valheellista tietoa. Toisen kohdan mukaan kunnianloukkaukseen on tuomittava, jos *muutoin kuin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla halventaa toista*. Siten halventava väite, joka väitetään valheelliseksi ja joka osoittautuukin tosiseikaksi, voidaan tuomita 2. kohdan mukaan. (HE 184/1999.)

Kysymys on epäkunnioituksen osoittamisesta toiselle henkilölle eli vanhan lain solvaamisesta. Lain esitöiden mukaan 2. kohdan tunnusmerkistöön kuuluu toisen halventaminen monellakin tekotavalla: koskettelemalla, elehtimällä, vihjailevalla ilmeellä ja loukkaavalla mielipiteellä. Häpäisevät eleet (keskisormen näyttäminen), haukkumasanat (pedofiili, huora, sika) ja epäsuora fyysinen kontakti (sytkeminen) riittävät tunnusmerkistön täyttymiseen. (HE 184/1999.). KKO on katsonut, että A syyllistyi kunnianloukkaukseen halventamalla B:tä, kutsumalla B:tä saatanan huoraksi ravikilpailussa (KKO 2005:137).

Tunnusmerkistön täytyminen edellyttää myös, että halventaminen tulee halventamisen kohteena olevan henkilön tietoon (HE 184/1999.). Jos esimerkiksi A lähettää halventavan tekstiviestin B:lle, jonka puhelinnumero ei ole enää käytössä ja B ei koskaan lue viestiä, A:ta ei voida syyllistää kunnianloukkauksesta.

3.3 Poikkeuksena tiettyihin menettelyihin kohdistuvat loukkaukset

Toisen halventaminen on sallittua arvosteluna, jos se *kohdistuu toisen menettelyyn politiikassa, elinkeinoelämässä, julkisessa virassa tai tehtävässä, tieteessä, taiteessa taikka näihin rinnastettavassa julkisessa toiminnassa ja joka ei selkeästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä*. On huomattava, että tämä poikkeussäännös kohdistuu ainoastaan 9. § 1. momentin 2. kohtaan eli valheellisen tiedon tai vihjauksen esittäminen ei kuulu poikkeuksen soveltamisalaan. (RL 24:9.)

Poikkeussäännös edellyttää kuitenkin, että arvostelu kohdistuu henkilön toimintaan tietyssä menettelyssä, ei itse henkilöön. Siitä, onko kysymys henkilön arvostelusta vai henkilön menettelyn arvostelusta, on punnittava, kohdistuuko arvostelu enemmän henkilön henkilökohtaisiin ominaisuuksiin ja pyrittävä erottamaan arvostelu henkilön menettelystä. Arvostelun tarkoituksena ei myöskään saa olla loukkaaminen ja arvostelussa on noudatettava hyviä tapoja. (HE 19/2013.)

Lain esitöissä on katsottu, että vähäpätöiseenkin menettelyyn kohdistuva näyttävä ja laaja-alainen arvostelu voisi olla enemmänkin loukkaamista kuin arvostelua. Korkein oikeus on kuitenkin ottanut erilaisen kannan käsitellessään arvostelun hyväksyvyyttä tapauksessa, jossa toimittaja oli arvostellut Ilta-Sanomissa ravintolan ruoka-annoksen muistuttavan *epähygieeniseksi miellettyä wc:n osaa*. Toimittajan väitettiin syyllistyneen kunnianloukkaukseen, mutta KKO katsoi kuitenkin, että toimittajan esittämät väitteet eivät kohdistuneet henkilöön ja totesi lisäksi, että elinkeinonharjoittajan on kestettävä arvostelua. Näin ollen toimittaja ei syyllistynyt kunnianloukkaukseen, vaikka arvostelu olikin ollut *hyvin kriittistä*. (KKO 2005:1.)

3.4 Valheellinen tieto tai vihjaus kuolleesta henkilöstä

Rikoslain mukaan kunnianloukkauksesta on tuomittava myös se, joka esittää kuolleesta henkilöstä valheellisen tiedon tai vihauksen siten, että teko on omiaan aiheuttamaan kärsimystä ihmiselle, jolle vainaja oli erityisen läheinen (RL 24:9.2.). Edellytyksenä tunnusmerkistön täyttymiselle on siis se, että esitetty väite on perätön ja tämä momentti osoittaa sen, että kunnianloukkaajan moitittavuuden kannalta sillä ei ole merkitystä, loukkaako hän elävää vai kuollutta henkilöä. Läheisellä tarkoitetaan *kuolleen henkilön leskeä, sisarusta, sukulaista suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa taikka vainajan kanssa yhteisessä taloudessa elänyttä tai muuta vainajalle erityisesti läheistä henkilöä* (RL 24 luku 12 §.).

Lain esitöiden mukaan pelkkä yhteisessä taloudessa eläminen ei kuitenkaan riitä syyteoikeuteen, vaan laki edellyttää myös läheistä suhdetta vainajaan. On katsottu, että läheisessä suhteessa vainajan kanssa eläneet ovat avopuoliso, lapsen muu huoltaja kuin vanhempi ja puolison lapsi. Syyteoikeuden saaminen ei myöskään edellytä siis yhteisessä taloudessa elämistä ennen vainajan kuolemaa, ja esimerkiksi vainajan kanssa läheisessä suhteessa olleella työtoverilla on syyteoikeus. (HE 184/1999.)

Vainajan muiston häpäisemisen syyteoikeudelle ei ole asetettu voimassaolevan nyky-lainsäädännön mukaan enää aikarajaa. Lain esitöissä kuitenkin todetaan, että mitä pidempi aika vainajan kuolemasta on kulunut, sitä vähemmän loukkaus aiheuttaa kärsimystä vainajan läheisille. (HE 184/1999.).

Pohjanmaan käräjäoikeus tuomitsi aikaisemmin tapon avunantoon syyllistyneen miehen kunnianloukkauksesta miehen kirjoitettuaan rankkoja vihjauksia uhrista uhrin Facebook-muistosivulle, jotka aiheuttivat uhrin omaisille kärsimystä. Vihjaukset poistettiin muistosivulta melko nopeasti niiden julkaisemisen jälkeen. (Artikkeli Pohjalaisessa 18.9.2014.) On epäselvää, mitä vihjauksia mies tarkalleen ottaen on kirjoittanut, koska kirjoitukset on poistettu, mutta ainakin hän on kirjoittanut englanniksi *rot in pieces* eli mätäne paloina (Ilta-sanomat 6.11.2013.). Vaikka teksti *mätäne paloina* on todella loukkaavaa ja häpäisee uhrin muistoa, se ei mielestäni täytä tunnusmerkistöä, joka edellyttää valheellisen tiedon tai vihjauksen väittämistä vainajasta. Yhtenä mahdollisuutena on, että mies on tuomittu kunnianloukkauksesta 2. kohdan mukaisesti halventamalla uhrin isää. Myöskään Pohjanmaan KO:n tuomiosta 14/138842 ei tarkalleen ottaen ilmene, mitä valheellisia tietoja mies on kirjoittanut uhrin sivuille. Tuomiossa todetaan, että mies on kirjoittanut uhrin Facebook-sivulle *todella rankkoja vihjauksia ja luonnehdintoja, jotka ilman muuta aiheuttavat kärsimystä kyseiselle henkilölle, jos hän pystyisi lukemaan taikka kuulemaan ne*. Mies velvoitettiin korvaamaan uhrin äidille hänen vaatiman 1000 euroa kärsimyskorvausta. (Pohjanmaan KO R 14/647).

3.5 Poikkeuksena yleinen hyväksyttävyyys

Aikaisempaan viitaten, vuoden 2013 lakitarkistuksen yhteydessä rikoslakiin lisättiin poikkeussäännös, jonka mukaan *kunnianloukkauksena ei myöskään pidetä yleiseltä kannalta merkittävän asian käsittelemiseksi esitettävää ilmaisua, jos sen esittäminen, huomioon ottaen sen sisältö, toisten oikeudet ja muut olosuhteet, eivät selvästi ylitä sitä, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä*. (RL 24:9.4.) Sananvapautta korostava poikkeus lisättiin Suomen rikoslakiin, koska EIT on oikeuskäytännössään painottanut sananvapautta (HE 19/2013.).

Tämä poikkeus koskee sekä 1. kohdan valheellisen tiedon että 2. kohdan halventamisen säännöksiä, mutta valheellisen tiedon tai vihjauksen esittäminen ylittää pääsääntöisesti sen, mitä voidaan pitää hyväksyttävänä. Lisäksi tämän poikkeuksen sovelta-

misala on suurempi kuin 3. momentin poikkeuksen ja tätä poikkeusta sovellettaessa 1. kohdan valheellisen tiedon tulkinnessa varmistetaan väitteiden todenperäisyys. (HE 19/2013.)

Poikkeuksen soveltaminen edellyttää, että kysymyksessä on yleiseltä kannalta merkittävä asia, johon ilmaisu kohdistuu ja asiaa kohtaan tulee olla yleistä intressiä. On huomattava kuitenkin, että edellytykset poikkeukselle eivät täyty, jos ilmaisun tarkoituksena on loukata jotakin tiettyä henkilöä, vaikka loukkaus esitettäisiinkin käsiteltäessä yleiseltä kannalta merkittävää asiaa. Asian ei kuitenkaan tarvitse olla yhteiskunnallisesti merkittävä ja lain esitöissä todetaankin, että *muutkin kuin yhteiskunnallisesti merkittävät asiat voivat olla yleiseltä kannalta merkittäviä*. EIT on sananvapautta korostavassa oikeuskäytännössään katsonut muun muassa seuraavat aiheet yleiseltä kannalta merkittäviksi: poliittinen keskustelu, presidentinvaalikampanja, vanhusten huollon laatu, potilasturvallisuus ja poliisin menettelytavat rikosasian tutkimisessa. (HE 19/2013.)

Lisäksi hyväksyttävyyssarvioinnissa on otettava huomioon aika, eli kuinka pitkään väitteen esittäjällä on ollut aikaa harkita väitteensä sisältöä. Tällainen tilanne on käsilä esimerkiksi silloin, kun henkilöä haastatellaan suorassa televisiolähetyksessä ja haastateltavalla ei ole niin paljon aikaa muotoilla vastaustaan kuin esimerkiksi lehtiarikkelia varten tehtävässä haastattelussa. (HE 19/2013.)

3.6 Törkeä kunnianloukkaus

Jos esittämällä valheellisen tiedon tai vihjauksen taikka toisen halventamisella aiheutetaan suurta kärsimystä tai erityisen suurta vahinkoa ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava törkeästä kunnianloukkauksesta (RL 24:10.). Törkeän kunnianloukkauksen tunnusmerkistö soveltuu siis vain 24. luvun 9. §:n 1. momenttiin.

Tunnusmerkistön täytyminen edellyttää kokonaistörkeysvaatimuksen täyttymistä ja ankaroitamisperustetta. Ankaroitamisperusteina ovat suuri tai voimakas kärsimys ja erityisen suuren vahingon aiheuttaminen. Vahingolla tarkoitetaan taloudellista vahinkoa ja muuta vahinkoa, mikä ei ole kärsimystä. Lain esitöissä mainitaan esimerkkejä suuresta vahingosta, joka toiselle syntyy loukkauksen johdosta. Tällaisia vahinkoja ovat työuran olennainen vaikeutuminen, työuran estyminen kokonaan, tärkeiden kou-

lutusmahdollisuuksien menettäminen ja yhteiskunnallisen arvonnannon menettäminen. (HE 19/2013.)

Kokonaistörkeysvaatimuksen arvioinnissa on otettava huomioon ilmaisun laatu, sisältö ja laajuus, tyyli ja laji sekä ilmaisun esittämisen syy ja tarkoitus sekä muut rikokseen liittyvät seikat. Myös ilmaisun kohdistuminen vähemmistöryhmään on katsottu olevan tärkeämpää kuin loukkauksen kohdistaminen enemmistöryhmään ja rasisien loukkausten tai vihjausten esittäminen otetaan kokonaisarvioinnissa huomioon. (HE 19/2013.)

Kokonaistörkeyttä arvioitaessa huomioon otetaan myös ilmaisun vahingoittamistarkoitus ja šikaaniluontoisuus sekä teon kohdistuminen lapseen. Teon katsotaan olevan tärkeämpi, jos tarkoituksena on puhtaasti aiheuttaa vahinkoa toiselle tai esittää täysin perättömiä väitteitä vahingoittaen toisen mainetta ja asemaa. (HE 19/2013.)

3.7 Tahallisuus

Kunnianloukkaus on ainoastaan tahallisen rangaistavaa. Tarkkaa tahallisuuden rajaa on kuitenkin vaikea määrittää, koska olosuhteet poikkeavat eri tilanteissa ja siksi tahallisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti. Jos väitteen esittäjä on itse pitänyt perustellusti totena esittämäänsä väitettä, hänen ei voida katsovan syyllistyneen rikokseen 1. kohdan valheellisen tiedon tai vihjauksen perusteella. (HE 19/2013.)

Toimittajien on hankittava riittävät perusteet esittäessään väitteitä mediassa, ja aina heidän ei ole mahdollista tietää lähteidensä totuudenperäisyyttä. EIT on kuitenkin katsonut, että tuomioistuinten asiana ei ole *korvata journalistien tiedonraportointiteknikkaa omallaan* ja toimittajien tulisi arvioida väitteiden vaikutuksia ja mahdollisia loukkauksia niitä julkaistaessa. (Lappi-Seppälä 2009, 674.)

Tahallisuuden arviointi on huomattavasti helpompaa 2. kohdan mukaisessa halventamisessa, joskaan tahallisuuden määrittämisellä ei ole niin suurta painoarvoa kuin 1. kohdan kohdalla, koska esimerkiksi toisen henkilön nimittelemine ei voi olla muuta kuin tahallista. (Frände 2014, 424.)

Rangaistus kunnianloukkauksesta voidaan kuitenkin jättää tuomitsematta rikoslain vähäisyysperusteen tai anteeksiantoperusteen mukaisesti. Rikoslain mukaan *tuomiois-*

tuin saa jättää rangaistuksen tuomitsematta, jos rikosta on sen haitallisuuden tai siitä ilmenevän tekijän syyllisyyteen nähden pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä (RL 6:12.1). Tällainen vähäisyystilanne kunnianloukkauksessa on esillä esimerkiksi silloin, kun loukkauksia esitetään puolin ja toisin ja on vaikea näyttää toteen, kumpi henkilöistä aloitti loukkaukset (HE 19/2013). Rikoslain mukaan *tuomioistuin saa jättää rangaistuksen tuomitsematta myös, jos rikos on tekoon tai tekijään liittyvistä erityisistä syistä anteeksiannettavaan tekoon rinnastettava* (RL 6:12.1). Anteeksiannettava tekona kunnianloukkauksessa on lain esitöiden mukaan provokaatiotilanteet, joissa loukattu provosoituu ja alkaa itsekin loukkaamaan toisen kunniaa. Tunteiden kuumeneminen on lainsäätäjän mukaan tällaisissa tilanteissa ymmärrettävää ja rangaistus olisi kohtuutonta. (HE 19/2013.)

Tahallisuuden kunnianloukkauksissa poistaa myös oikeuttamisperuste. Esimerkiksi oikeuden istunnossa avustajalla on oikeus arvostella vastapuolen todistelua ja sen luotettavuutta ja todistajan on istunnossa toistettava pyydettyään lausumaan ääneen kuulemansa, vaikka sen sisältö loukkaisi toista henkilöä. (HE 19/2013.)

3.8 Kunnianloukkauksen kohde ja oikeushenkilön rangaistusvastuu

Vaikka lainkohdissa ei suoranaisesti määritellä kunnianloukkauksen kohdetta, voidaan sanamuodoista *toisesta ja hänen* päätellä, että kohteena voi olla ainoastaan luonnollinen henkilö. Oikeushenkilö voi kuitenkin saada suojaa kunnianloukkaukselta, jos esimerkiksi yhtiön toiminnasta vastaava luonnollinen henkilö samaistetaan oikeushenkilöön. Näin tapahtuu helposti pienten yhtiöiden kohdalla. (HE 19/2003.)

Kunnianloukkauksen kohde ei voi olla kollektiivinen (HE 19/2013.). Jos kunnianloukkaus kohdistettaisiin esimerkiksi kaikkiin asunto-osakeyhtiön hallituksen jäseniin esittämällä perättömiä väitteitä jäsenistä, hallituksen jäsenet, joihin väitteet kohdistuivat, olisivat asianomistajan roolissa henkilöittäin, ei yhtenä asianomistajana hallituksena.

Oikeushenkilöllä on kuitenkin rikoslain mukainen rangaistusvastuu, jos kysymyksessä on törkeä kunnianloukkaus ja *rikoksen vaikuttimena on rotu, ihonväri, syntyperä, kansallinen tai etninen alkuperä, uskonto tai vakaumus, seksuaalinen suuntautuminen tai vammaisuus taikka niihin rinnastettava muu peruste* (RL 24:13.). Rikoslain 9. luvussa säädetään oikeushenkilön rangaistusvastuusta, jonka mukaan oikeushenkilö

voidaan tuomita yhteisösakkoon, jos rangaistuksena rikoksesta on sakkorangaistus (RL 9:1) ja törkeän kunnianloukkauksen minimirangaistus on sakko. Esimerkiksi yhtiön johtoon kuuluvan henkilön loukatessa toisen henkilön kunniaa yhtiön toiminnassa jollakin edellä kerrotuilla tavoilla, voidaan yhtiö oikeushenkilönä tuomita yhteisösakkoon törkeästä kunnianloukkauksesta (RL 9:2).

3.9 Seuraamukset

3.9.1 Rangaistusvastuu

Nykylainsäädännön mukaan perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta tuomitaan sakkoon (RL 24:9) ja törkeästä kunnianloukkauksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi (RL 24:10). Tilastojen perusteella sakkorangaistus on ollut pääsääntö perusmuotoisen kunnianloukkauksen rangaistuseuraamukselle ennen vuoden 2013 lakitarkistusta, jolloin perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta voitiin tuomita sakkoon tai enintään kuuteen kuukauteen vankeutta. Tämän ja etenkin EIT:n oikeuskäytännön vuoksi perusmuotoisen kunnianloukkauksen rangaistusasteikkoa muutettiin siten, että rangaistuksena on vain sakko. (HE 19/2013.)

Vaikka ennen vuoden 2013 lakitarkistusta kunnianloukkauksesta ei tuomittu vankeutta juuri koskaan (Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksen (liitetaulukko 9) mukaan vankeuteen tuomittiin kaksi kertaa vuonna 2012 ja sakkoon 157 kertaa), EIT on todennut, että *vankeusrangaistukset kunnianloukkauksista merkitsevät vakavinta puuttumista sananvapauteen* (Ollila 2011, 365.).

Törkeästä kunnianloukkauksesta tuomittiin vuonna 2012 yhdeksän kertaa vankeutta, joista seitsemän ehdollista vankeutta ja kaksi ehdotonta vankeutta ja muut 15 tuomittiin sakkoon (Rikollisuustilanne 2013, liitetaulukko 9.).

3.9.2 Vahingonkorvausvastuu

Sakko- ja vankeusrangaistuksen lisäksi kunnianloukkaukseen syyllistynyt voidaan tuomita korvaamaan aiheuttamastaan kärsimyksestä vahingonkorvausta asianomistajalle vahingonkorvauslain mukaisesti (HE 19/2013.). Vahingonkorvauslain 5. luvussa säädetään kivun, säryn, muun tilapäisen haitan, pysyvän haitan ja kärsimyksen korvaamisesta (VahL 5:6.).

Tuomioistuimet käyttävät harkintavaltansa velvoittaessaan vastaajan korvaamaan asianomistajalle korvausta kunnianloukkauksen aiheuttamasta kärsimyksestä. Henkilöasiain neuvottelukunnan (HEVA) suositukset vahingonkorvauksen määristä eri rikoksissa auttavat tuomioistuimia vahingon määrän päättämisessä. HEVA:n ehdottamat korvausmäärät ovat suosituksia eivätkä ne sido tai velvoita tuomioistuimia, mutta pääsääntöisesti tuomioistuimet noudattavat HEVA:n suosituksia. Suositukset auttavat myös avustajia tekemään oikeassa suhteessa olevia korvausvaatimuksia päämiestensä puolesta. (Henkilöasiain neuvottelukunnan suosituksia 2011, 44.)

Kunnianloukkaukseen tuomitaan se, jonka väite aiheuttaa tai on omiaan aiheuttamaan toiselle kärsimystä. Korvauksella pyritään hyvittämään asianomistajalle loukkauksesta aiheutunut kärsimys, joka on alentanut asianomistajan ihmisarvoa ja itsetuntoa. (Henkilöasiain neuvottelukunnan suosituksia 2011, 144.) VahL:n mukaan *oikeus korvaukseen loukkauksen aiheuttamasta kärsimyksestä on sillä, jonka kunniaa on rangaistavaksi säädetyllä teolla loukattu* ja että loukkaus on kohdistunut suojeltavaan oikeushyvään. On huomattava, että vahingonkorvauksen tuomitsemiseen riittää tunnusmerkistön täyttyminen eli rangaistuksen (sakon tai vankeuden) määrääminen ei ole edellytyksenä vahingonkorvauksen määräämiselle. Näin ollen vahingonkorvaus ei ole pelkästään oheisseuraamus. (Henkilöasiain neuvottelukunnan suosituksia 2011, 114.)

Korvauksen määrään vaikuttavat vahingonkorvauslain mukaan loukkauksen laatu, loukatun asema, loukkaajan ja loukatun välinen suhde sekä loukkauksen julkisuus (VahL 5:6). Loukkauksen laadun arvioinnissa on otettava huomioon kunniaa loukanneen väitteen sisältö (vihjauksen tai tiedon laatu), väitteen uskottavuus (kuinka todennäköisenä vihjeen todenperäisyyttä pidetään) ja julkisuus (kuinka laaja henkilöpiirin tietoon vihje on tullut) (Henkilöasiain neuvottelukunnan suosituksia 2011, 114.).

HEVA suosittelee kärsimyksestä korvattavan seuraavasti:

1. Esitetty valheellinen tieto tai vihjaus tai halvennettu toista muulla tavoin kahdenkeskisessä kanssakäymisessä tai siten, että teko tulee vain vähäisen henkilöpiirin tietoon. 200–1000 €

Oikeuskäytännössä esiintyneitä perusteita 200–1000 €:n korvaukselle:

- tekijä on haukkunut loukattua huoraksi julkisella paikalla
- tekijä on nimitellyt loukattua pedofiiliksi ravintolassa muiden asiakkaiden kuullen
- tekijä on lähettänyt loukatulle satoja halventavia tekstiviestejä
- tekijä on jättänyt loukatun työpaikalle valokuvan, jonka toisella puolella oli kuva naisen sukuelimestä

2. Esitetty valheellinen tieto tai vihjaus tai halvennettu toista muulla tavoin siten, että se tulee tai on omiaan tulemaan rajoitetun, mutta ei aivan vähäisen henkilöpiirin tietoon. **800–2000 €**

Oikeuskäytännössä esiintyneitä perusteita 800–2000 €:n korvaukselle:

- tekijä on lähettänyt kirjeitä useille eri tahoille pitkän ajan kuluessa väittäen, että loukattu olisi menetellyt luottamustoimessaan velvollisuuksiensa vastaisesti
- tekijä on tehnyt perättömän ilmoituksen sosiaaliviranomaiselle lasten vakavasta laiminlyönnistä
- tekijä on kosketellut alastoman ja tiedottoman loukatun sukuelintä pölynimurin imuputken päällä useiden ihmisten edessä
- tekijä on väittänyt loukatun tuttaville, että loukattu olisi käyttänyt häntä seksuaalisesti hyväksi lapsena

3. Esitetty valheellinen tieto tai vihjaus tai halvennettu toista muulla tavoin siten, että se tulee tai on omiaan tulemaan laajan henkilöpiirin tietoon. **1500–5000 €**

Oikeuskäytännössä esiintyneitä perusteita 1500–5000 €:n korvaukselle:

- tekijä on väittänyt internetin keskustelupalstalla, että loukattu myy huumeita
- tekijä on kuvannut kirjassaan loukatun yksityiselämää ja väittänyt loukatun toimineen rikollisesti. Kirjaa on markkinoitu tehokkaasti, ja siitä on julkaistu myös sanomalehtiartikkeli
- tekijät ovat julkaisseet valtakunnallisessa lehdessä yhteensä kolmessa kirjoituksessa valheellisia tietoja tai vihjauksia loukatun seksuaalisesta kanssakäymisestä elinkeinoelämässä vaikuttavan, yleisesti tunnetun,

tahollaan seurustelevan henkilön kanssa julkaisemalla samassa jutun yhteydessä loukatun etunimen ja kuvan

4. Esitetty erityisen vahingollinen, valheellinen tieto tai vihaus tai halvennettu toista muulla tavoin erittäin vakavasti siten, että se tulee tai on omiaan tulemaan laajan henkilöpiirin tietoon. 5000–10000 €

Oikeuskäytännössä esiintyneitä perusteita 5000–10000 €:n korvaukselle:

- tekijä on julkaissut loukattua halventavan loukatun sukupuoliyhdyntää esittävän videon internetissä (Henkilöasiain neuvottelukunnan suosituksia 2011, 138–139).

4 SANANVAPAAUS PERUSOIKEUTENA JA EUROOPAN IHMISOIKEUSTUOMIOISTUIMEN OIKEUSKÄYTÄNNÖN VAIKUTUS KANSALLISEEN OIKEUTEEN

Sananvapaus kuuluu perusoikeuksiin. Sananvapaus turvataan Suomen perustuslaissa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa (EIS). Suomen perustuslain mukaan *jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä* (PL 2:12.). Myös EIS:n mukaan *jokaisella on sananvapaus. Tämä oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta* (EIS artikla 10.). Vuoden 2013 lakitarkistuksen myötä kunnianloukkauksen säännöksiä muutettiin (perusmuotoisen kunnianloukkauksen vankeusrangaistus poistettiin, lisättiin uusi poikkeussäännös ja poistettiin törkeän kunnianloukkauksen tunnusmerkistöstä joukkotiedotusvälinevaatimus) EIT:n oikeuskäytännön vuoksi, jotta se olisi sopuoinnussa EIS:n kanssa (HE 19/2013.).

Suomen oikeuskäytäntö on painottanut kunnian suojaa ja EIT:n oikeuskäytäntö sananvapautta. EIT:n mukaan demokraattisessa yhteiskunnassa sananvapaus on pääsääntö ja kunnianloukkaus poikkeus ja loukkauksesta tulee olla vaikuttavaa näyttöä. EIT on antanut Suomelle lukuisia langettavia tuomioita kunnianloukkauksia koskevis-
sa jutuissa katsoen, että Suomi on rikkonut EIS:n 10 artiklaa. (HE 19/2013). Tapauksessa Juppala v. Suomi, isoäiti oli vienyt lapsenlapsensa lääkäriin, koska lapsella oli mustelmia selässä ja lapsi oli kertonut isänsä lyöneen häntä selkään. Isoäiti oli kerto-

nut asiasta lääkärille, joka teki lastensuojeluilmoituksen. HO:ssa isoäidin ei oltu annettu toistaa kertomaansa eli sitä, että oli nähnyt mustelmat pojan selässä. Isoäidin katsottiin HO:n mukaan syyllistyneen kunnianloukkaukseen ja velvoitettiin rangaistukseen tuomitsematta korvaamaan hieman yli 500 euroa pojan isälle kärsimyksestä sekä tämän oikeudenkäyntikulut. KKO ei myöntänyt isoäidille valituslupaa, mutta EIT myönsi. EIT katsoi, että EIS:n 10 artiklaa oli rikottu ja totesi, että tällaisissa tilanteissa sananvapautta ei demokraattisessa yhteiskunnassa saa rajoittaa. (Marttunen, M. 2012, 86).

Kansallisen oikeuskäytännön mukaan oikeudenkäynnin ja tuomion julkisuus ei merkitse automaattisesti sitä, että niistä voitaisiin julkaista mediassa ja että jo julkaistun tiedon julkistaminen toiseen kertaan on uusi loukkaus. EIT taas on painottanut, että oikeudenkäynnin ja tuomion salaamisella on merkitystä ainoastaan silloin, jos asiakirjat on määrätty salaisiksi. Toiseksi EIT on katsonut, että jutun julkaiseminen toiseen kertaan voidaan pitää yhtenä loukkauksena. Eroavaisuuksia EIT:n ja kansallisen oikeuskäytännön välillä on ollut myös kärsimyskorvauksen määrissä, jotka EIT on todennut Suomessa olevan suhteettoman suuria ottaen huomioon vielä oikeudenkäyntikulut ja sakot. (HE 19/2013.)

5 INTERNETIN JA SOSIAALISEN MEDIAN VAIKUTUS KUNNIANLOUKKAUSJUTTUIHIN

Ilmoituksia netissä tapahtuvista kunnianloukkauksista tulee päivittäin, kertoo nettipoliisi Marko ”Fobba” Forss Ylen uutisessa (Yle uutinen 15.8.2014). Ilmoituksia on tullut viime vuosina niin paljon, että Forss päätti kirjoittaa aiheesta kirjan: Fobban sosiaalisen median selviytymisoppaan. Forss on todennut, että *netissä tapahtuvan kunnianloukkauksen todistaminen käy nopeasti ja asiattomasta tekstistä otettu kuva riittää todisteeksi* (Yle uutinen 15.8.2014.). Toista mieltä on vapaa toimittaja Sari Helin, joka kokee jääneensä ilman oikeutta ja että Facebookissa on helppo herjata ilman rangaistusta. Helin oli blogissaan puolustanut homoseksuaalien oikeuksia, ja he, jotka eivät pitäneet kirjoituksista, olivat alkaneet halventamaan Heliniä. Helinin rikosilmoituksesta aloitettu tutkinta oli keskeytetty, koska poliisilla ei ollut resursseja tutkia ulkomailla sijaitsevia palvelimia. (Yle uutinen 7.9.2014.) Poliisilla on mahdollisuus pyytää virka-apua ulkomailta rikoksissa, joissa rangaistusmaksimi on vähintään kaksi vuotta. Näin

ollen virka-apua voidaan saada kunnianloukkausjutuissa ainoastaan silloin, kun epäilään törkeästä kunnianloukkauksesta. (Forss 2014, 16.)

Vuonna 2013 Facebook mainittiin 5700 kertaa poliisille tehdyissä rikosilmoituksissa, kun vuonna 2010 määrä oli 2000. Voidaan siis todeta, että sosiaalisella medially on suurta vaikutusta rikollisuuden määrään. (Forss 2014, 13.) Sosiaalista mediaa ei olla otettu riittävästi huomioon lainvalmistelussa, mikä aiheuttaa ongelmia niin poliisille kuin sosiaalisen median käyttäjillekin, toteaa Forss selviytymisoppaassaan (Forss 2014, 187.).

Sosiaalisen median yleistymisen on vaikuttanut kunnianloukkausten määrään ja lisännyt loukkaavien viestien kirjoittelua (Forss 2014, 187). Varmasti kaikki Facebookin käyttäjät ovat julkaisseet ja jakaneet kuvia Facebookissa. Facebookin käyttäjälle tykkää-nappi on tuttu, mutta harva tulee ajatelleeksi, mitä seuraamuksia kuvien jakamisella ja niistä tykkäämisellä voi olla. Facebookissa on tapana jakaa hauskoja kuvia ja videoita ajattelematta sen enempää, että kuva voi loukata toisen kunniaa. Selkeitä loukkauksia Facebookissa kuitenkin on ja niiden seuraamuksiin vaikuttavat muun muassa se, kuinka moni on tykännyt kuvasta tai tekstistä. 15-vuotias tuomittiin nuorena henkilönä 20 päiväsakkoon ja 200 euron kärsimyskorvaukseen kunnianloukkauksesta, koska oli yhdessä muiden kanssa kiusannut toista poikaa kaatamalla ensin pojan sängylle ja vetänyt häneltä housut alas ja lisäksi teipannut pojan kätet, jalat ja suun. Pojasta otettiin valokuvia, jotka yksi tekijöistä julkaisi Facebookissa. 15-vuotias kiusaamisessa mukana ollut poika tykkäsi kuvista Facebookissa ja sen seurauksena kaikilla hänen 150:llä Facebook-ystävällä oli mahdollisuus nähdä kuvat. (Forss 2014, 190.) Toisessa tapauksessa A oli laittanut Facebookiin kuvan B:stä ja kirjoittanut tekstin, jossa väitti B:n syyllistyneen ilkivaltaan. Väite oli perätön ja kuva nähtävillä Facebookissa muutaman tunnin. A tuomittiin 25 päiväsakkoon ja 300 euron kärsimyskorvaukseen kunnianloukkauksesta. (Uutinen Edilexissä 29.8.2014.)

Myös seuraavista väitteistä internetissä ja sosiaalisessa mediassa on tuomittu kunnianloukkaukseen:

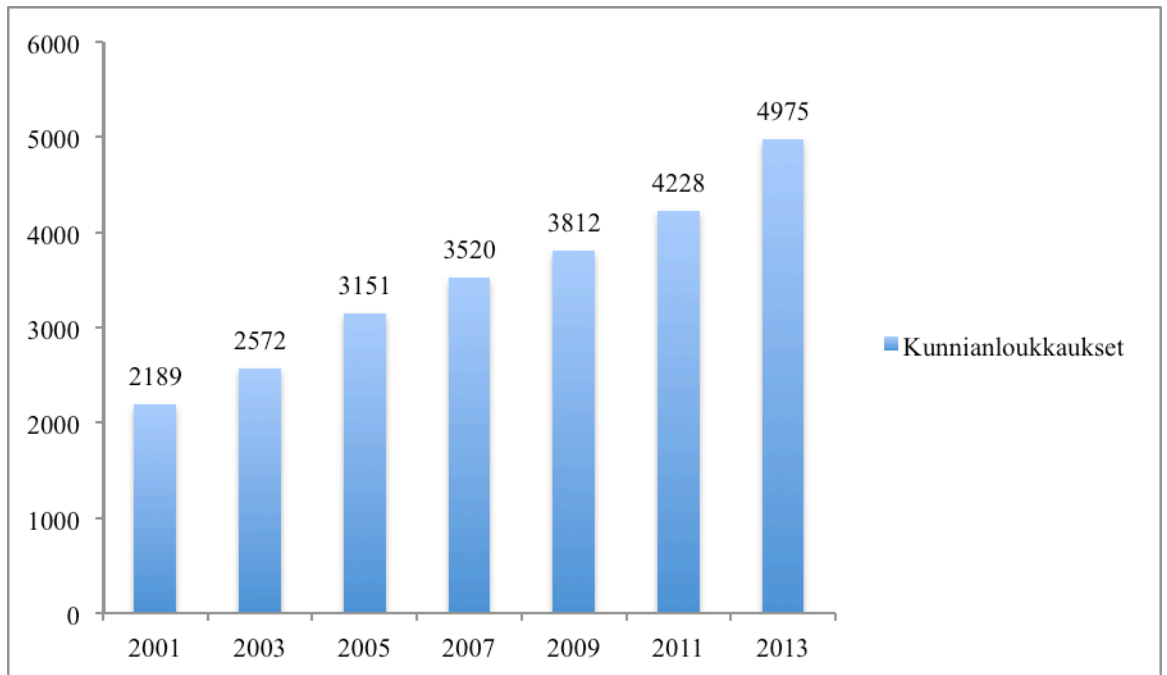
- Nainen oli julkaissut internetissä miehestä kuvan ja kirjoittanut kuvatekstiksi *tätä miestä lapsenikin osaavat varoa* (Forss 2014, 192–193).

- Mies oli haukkunut Facebookin tilapäivityksessään naista *lehmänpaskaksi, paskaksi ja läskiksi* (Forss 2014, 193).
- Nainen oli blogissaan esittänyt perättömiä väitteitä ja eroon johtavia syitä entisestä miehestään (Forss 2014, 191–192).
- Mies oli kirjoittanut keskustelupalstoilla perättömiä väitteitä toisesta, jonka väitti syyllistyneen rikoksiin, toimineen vilpillisesti armeijassa ja uhanneen ampua yksilön alikersantit (Forss 2014, 191).
- Nainen oli kirjoittanut Facebookissa seinällensä tuttavapariskuntansa miehen potenssilääkkeiden käytöstä ja nimitteli kirjoituksessaan miestä *viagramieheksi ja naisten hyväksikäyttäjäksi* (Forss 2014, 200).

Sosiaalisen median kunnianloukkaustapausten ominaispiirteitä ovat väitteiden laaja leviäminen usean henkilön tietoon sekä materiaalin vaikea poistaminen (Forss 2014, 195). Kuvakaappauksia käytetään nykyään todistusaineistona muissakin jutuissa kuin kunnianloukkauksissa (Forss 2014, 20). Kuvakaappausten hyvä puoli on se, että loukattu pystyy todistamaan loukkauksen ja Forss nimenomaan suosittelee niin tehtävän ennen kuin poistuu sivulta. Vastapuolena taas on se, että vaikka loukkaus oltaisiinkin onnistettu poistamaan, joku muu on saattanut ehtiä kaapata kuvan tai tekstin ja loukkaus voidaan uudistaa eri palvelimella. (Forss 2014, 199.)

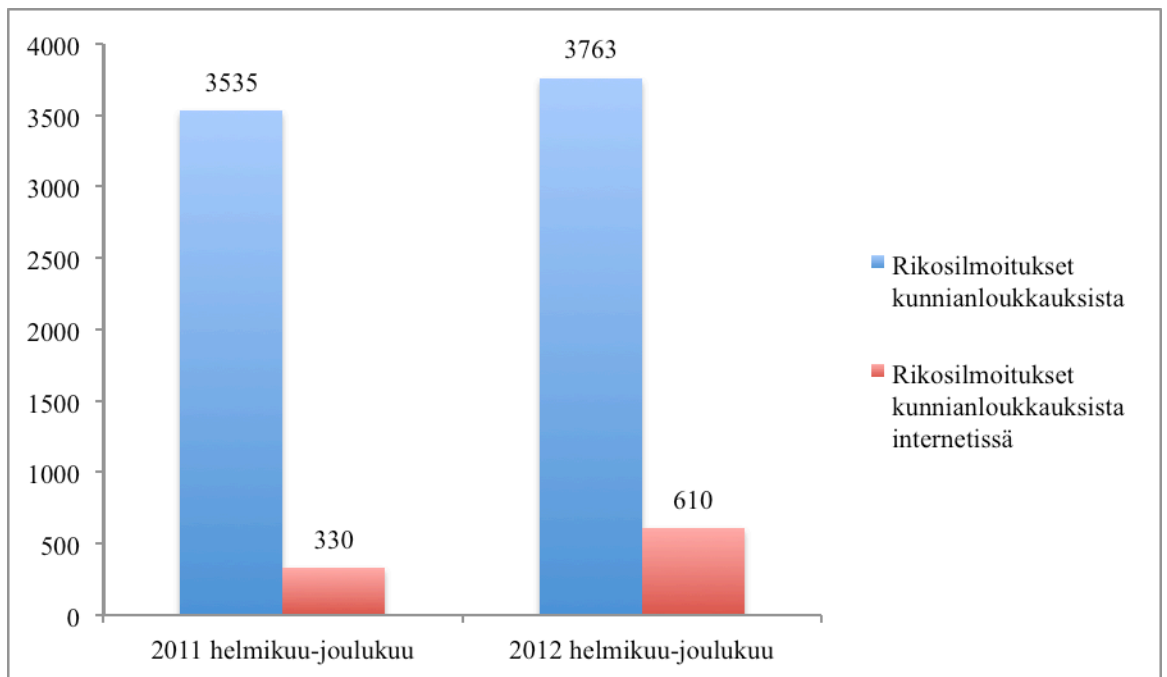
6 KUNNIANLOUKKAUSTEN MÄÄRÄ KASVUSSA

Alla oleva kuva 1 osoittaa, kuinka kunnianloukkausten määrä on enemmän kuin kaksinkertaistunut Suomessa vuosituhannen vaihteen jälkeen. En ole löytänyt varsinaisia selityksiä kasvulle. Kihlakunnansyyttäjä Marika Visakorpi selittää kunnianloukkausten määrän kasvua verkkokirjoittelulla ja verkossa kasvaneiden kunnianloukkausten perusteella (Yle Uutiset 18.3.2014), mutta kuva 2 osoittaa, että internetissä tapahtuneet kunnianloukkaukset ovat kuitenkin vain melko pieni osa kokonaismäärästä eivätkä mielestäni selitä kokonaiskunnianloukkausten määrän kasvua.

Kuva 1. Poliisille ilmoitetut kunnianloukkaukset Suomessa vuosina 2001–2013 (Uutinen Aamulehdessä 23.9.2014.)

Kuva 2 osoittaa, että myös internetissä tehdyt kunnianloukkaukset ovat kaksinkertaisesti yhdessä vuoden aikana. Internetistä on tullut uusi foorumi, jossa toisen kunniaa loukataan ja internet lisää mahdollisuutta käyttää solvaavaa kieltä (Yle Uutiset 18.3.2014.). Nettipoliisi Marko Forss on todennut, että aikuiset ihmiset loukkaavat toisiaan sosiaalisessa mediassa yhtä lailla kuin lapsetkin. Internetissä ja sosiaalisessa mediassa kunnianloukkaustapoja on monenlaisia: loukkaavat kuvat, loukkaavat kirjoitukset suoraan toisen Facebook-seinälle, toisen nimissä kirjoittaminen esimerkiksi keskustelupalstalle sekä yksityiset viestit ja julkiset viestit, joissa suoranaisesti halvennetaan toista henkilöä. (Forss 2014, 35–37). Vaikka internetissä tehtyjen kunnianloukkausten osuus on pieni kokonaismäärään nähden, ovat internetissä tehtyjen kunnianloukkausten määrä jatkuvasti kasvussa ja uskon niiden kasvun nousevan tulevaisuudessakin ottaen huomioon, että koko ajan markkinoille tulee uusia sosiaalisen median ohjelmia ja sovelluksia, kuten esimerkiksi Twitter, Pinterest, Whatsapp ja Instagram.

Kuva 2. Rikosilmoitukset internetissä tehdyistä kunnianloukkauksista ovat kaksinker-
taistuneet (Yle-uutinen 8.2.2013.)

7 ESPOON KÄRÄJÄOIKEUTEEN SAAPUNEET HAASTEHAKEMUKSET JA NIISTÄ ANNETUT KUNNIANLOUKKAUSTUOMIOT VUOSINA 2013–2014

Espoon käräjäoikeuteen on saapunut vuosien 2013–2014 aikana 25 haastehakemusta, joissa on vaadittu rangaistusta kunnianloukkauksesta tai törkeästä kunnianloukkauksesta. Näistä 25:stä jutusta tutkin 21:ä, koska yhtä juttua ei olla käsitelty johtuen vastaajan kuolemasta ja asia on jätetty sillensä, toisessa tapauksessa asiaa ei olla vielä käsitelty, koska vastaajaa ei olla saatu haastettua, kolmannessa syyteoikeus on vanhentunut ja neljännessä asian sillensä jättäminen on perustunut samaan asiaan liittyvään hovioikeuden antamaan tuomion. (Sakari tietojärjestelmä 2014).

21:stä Espoon käräjäoikeuden antamasta kunnianloukkaustuomiosta 16 koskee perusmuotoista kunnianloukkausta ja viisi törkeää kunnianloukkausta. Törkeissä kunnianloukkauksissa, kolmessa on esitetty valheellinen tieto tai vihjaus, ja kahdessa on muulla tavalla halvennettu toisen kunniaa. 21:stä jutusta käräjäoikeus on hylännyt neljä ja syyksilukenu 17. Syyksi luetuista tuomioista vain kuusi on tuomittu joko ainoastaan kunnianloukkauksesta, useammasta kunnianloukkauksesta tai kunnianloukkauksesta ja törkeästä kunnianloukkauksesta. Lopuissa 11:ssa tuomiossa vastaaja on tuomittu yhteiseen rangaistukseen ja näissä tapauksissa vastaaja on tuomittu myös joko pahoinpitelystä, laittomasta uhkauksesta, vahingonteosta, lähestymiskiellon rikkomis-

sesta, yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämisestä, väärästä ilmiannosta tai kotirauhan rikkomisesta.

Annetuista tuomioista vain viidessä jutussa ei oltu vaadittu korvauksia vastaajalta. Seitsemässä jutussa loukkaus oli tapahtunut internetissä, joista neljä Facebookissa. Määrä saattaa aluksi kuulostaa pieneltä, mutta kun tarkemmin ajattelee, internetissä tapahtuneet loukkaukset ovat kuitenkin kolmasosa kaikista Espoon käräjäoikeudessa annetuista kunnianloukkaustuomioista.

Kuudesta tuomiosta on ilmoitettu määrääjassa tyytymättömyyttä, ja niistä on kolmesta valitettu hovioikeuteen. Valitettavasti Helsingin hovioikeus ei ole vielä ratkaissut yhtäkään näistä valituksista.

Tuomiot liittyvät erilaisiin ihmissuhteisiin: entisten puolisoitten välisiin suhteisiin, perheenjäsenten tai sukulaisten välisiin suhteisiin, miesten välisiin suhteisiin, naisten välisiin suhteisiin, naapureiden välisiin suhteisiin taikka ne ovat rassistisia tai työsuhteeseen liittyviä.

7.1 Entisten puolisoitten väliset kunnianloukkaukset

Entisten puolisoitten väleihin liittyviä perusmuotoisia kunnianloukkausjuttuja on ratkaistu 5 Espoon käräjäoikeudessa kahden vuoden aikana. Ensimmäisessä entisten puolisoitten välisessä tapauksessa mies ja nainen olivat eronneet ja mies oli loukannut entisen naisystävänsä kunniaa lähettämällä hänelle halventavia tekstiviestejä ja haukkumalla häntä useaan otteeseen *arvottomaksi huoraksi*. Nainen on oikeudessa kertonut, että osa viesteistä oli tullut hänelle työaikana, työpaikan sähköpostiin ja että viestiliikennettä oltiin tarkkailtu ja vielä että ne olivat omiaan tulemaan hänen työnantajansa tietoon. Nainen oli kokenut viestien vaikuttavan hänen itsetuntoonsa, kunniaansa ja hän oli tuntenut häpeää. Nainen vaati kärsimyskorvauksena mieheltä 4000 euroa. Käräjäoikeus syyksi luki miestä vastaan kohdistuneet syytteet ja tuomitsi miehen yhteiseen rangaistukseen muun muassa kunnianloukkauksesta ja pahoinpitelystä. Käräjäoikeus kuitenkin katsoi, että miehen lähettämät viestit eivät olleet omiaan tulemaan laajan henkilöpiiriin tietoon eikä siitä oltu esitetty selvitystä, joten mies tuomittiin korvaamaan entiselle naisystävälleen kunnianloukkauksella aiheutetusta kärsimyksestä 500 euroa korkoineen. Nainen ilmoitti tyytymättömyyttä tuomiosta, mutta ei kuitenkaan valittanut siitä hovioikeuteen. (Espoon KO R 14/942).

Toisessa tapauksessa mies oli halventanut entistä naisystäväänsä lähettämällä hänelle loukkaavia tekstiviestejä, joissa hän oli nimitellyt naista *huoraksi, joka on koko ajan sukupuoliyhteydessä eri miesten kanssa*. Käräjäoikeus tuomitsi miehen yhteiseen rangaistukseen kunnianloukkauksesta ja kotirauhan rikkomisesta ja velvoitti miehen korvaamaan naiselle tämän vaatimat 500 euroa kärsimyskorvausta. (Espoon KO R 13/661).

Kolmannessa tapauksessa nainen oli eronnut miehestään ja alkanut seurustelemaan uuden miehen kanssa. Naisen entinen aviomies oli lähettänyt hänelle useita halventavia ilmaisia sisältäviä tekstiviestejä, jotka nainen oli kokenut loukkaavina. Miehen mielestä viestit eivät olleet halventavia. Mies oli mielestään kertonut niissä ainoastaan totuuden, joka hänen mielestään oli se, että *nainen on huono äiti*. Nainen vaati 600 euroa korvausta kärsimyksestä. Mies tuomittiin yhteiseen rangaistukseen ja velvoitettiin korvaamaan entiselle vaimolleen 400 euroa kärsimyksestä. Mies ilmoitti tyytymättömyyttä tuomioon, mutta ei valittanut hovioikeuteen. (Espoon KO R 14/570).

Neljännessä entisten puolisoitten välisessä kunnianloukkaustapauksessa mies oli loukannut entisen naisystävänsä kunniaa lähettämällä hänelle kaksi tekstiviestiä, joissa mies oli esittänyt halventavia väitteitä liittyen naisen elämäntapoihin ja terveydentilaan. Nainen kertoi oikeudessa viestien herättäneen hänessä levottomuutta ja unettomuutta ja vaati 500 euroa korvausta kärsimyksestä. Valitettavasti tekstiviestejä ei oltu esitetty oikeudessa kirjallisina todisteina. Mies oli kertonut oikeudessa viestien olleen *läppää ja heittoja*. Mies tuomittiin yhteiseen rangaistukseen ja velvoitettiin korvaamaan entiselle naisystävälleen tämän vaatiman 500 euroa. (Espoon KO R 14/334).

Viidennessä tapauksessa mies oli loukannut entisen naisystävänsä kunniaa halventamalla häntä häväisevällä ilmauksella ja nimittelemällä häntä *huoraksi* kauppakeskuksessa. Nainen vaati mieheltä 300 euroa korvauksena kärsimyksestä ja mies kiisti syytteen kokonaisuudessaan. Käräjäoikeus hylkäsi syytteen, koska asiassa ei oltu esitetty muuta näyttöä kuin naisen kertomus. (R 13/186).

Kaikki viisi entisten puolisoitten välistä kunnianloukkaustapausta on hyvin samanlaisia ja kaikkiin liittyy miehen naiselle ilmaisemat loukkaukset ja huorittelu. Tapaukset osoittavat myös sen, että halventaminen ja huorittelu tulee miehelle mielestäni hyvin kalliiksi, sillä kaikissa tuomioissa lukuun ottamatta viimeistä hylättyä, asianomistajina olleet entiset naiset saivat lähes kokonaan vaatimansa kärsimyskorvauksensa. Velvoi-

tetut kärsimyskorvaukset osoittavat myös, että käräjäoikeus on noudattanut HEVA:n suosituksia korvauksista. Lisäksi kaikissa syyksi luetuissa tuomioissa miehet saivat yhteisen rangaistuksen.

7.2 Perheenjäsenten ja sukulaisten väliset kunnianloukkaukset

Espoon käräjäoikeus on antanut kahden vuoden sisällä kolme tuomiota perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta, joissa on halvennettu omaa perheenjäsentä tai sukulaista. Ensimmäisessä perheen sisäisessä tapauksessa mies oli nimitelty silloista avovaimonsa ravintolassa, missä oli ollut myös paljon heidän yhteisiä ystäviään paikalla. Mies oli loukannut avovaimonsa kunniaa häväisevillä lauseilla ja useat henkilöt olivat kuulleet nimittelyt. Mies oli nimitelty avovaimoan *kusipääksi* ja *huoraksi*. Nainen oli kokenut nimittelyn alentavana ja tuntenut itsensä surulliseksi, noloksi, ahdistuneeksi ja pelokkaaksi ja vaati oikeudessa siinä vaiheessa entiseltä avomieheltään 2000 euroa korvauksia kärsimyksestä. Oikeudessa mies kiisti syytteen ja kertoi avovaimonsa käyneen käsiksi häneen, koska oli saanut muilta paikalla olleilta myönteistä huomiota. Lisäksi mies kiisti korvausvaatimukset, koska ne eivät perustuneet HEVA:n suosituksiin. Mies tuomittiin kunnianloukkauksesta yhteiseen rangaistukseen 14:sta muun syytekohtan kanssa ja veloitettiin korvaamaan entiselle avovaimolleen 700 euroa kärsimyksestä. Korvaus perustuu käräjäoikeuden mukaan siihen, että useat ihmiset ovat kuulleet loukkaukset ja tilanne on ollut naiselle alentava ja kiusallinen. Molemmat osapuolet valittivat tuomiosta, mutta Helsingin hovioikeus ei ole vielä ratkaissut asiaa. (Espoon KO R 14/242).

Toisessa tapauksessa kysymyksessä on tyttären kohdistama kunnianloukkaus isäänsä ja tämän uuteen vaimoon. Tytär oli loukannut isäänsä ja tämän vaimonsa kunniaa halventamalla lähettäen heille lukuisia tekstiviestejä, joissa oli nimitelty heitä useilla loukkaavilla ilmauksilla. Tytär oli tekstiviesteissään nimitelty isäänsä *siaksi*, *jolla on kusta päässä* sekä *hintiksi* ja *pedofiliksi*. Isän vaimoa tytär oli nimitelty muun muassa *huoraksi* ja *lutkaksi*. Tytär on oikeudessa kertonut kantaneensa vuosien ajan kaunaa isälleen, koska tämä oli jättänyt tytön äidin ja muun perheen. Tytär ei ollut katsonut viestien olleen loukkaavia, vaan hän on omasta mielestään kertonut ainoastaan totuuden ja, että viestit ovat olleet pettymyksen purkauksia. Asianomistajat eli isä ja tämän vaimo eivät olleet tässä tapauksessa vaatineet korvauksia tytltä. Käräjäoikeus tuomitsi tytön kunnianloukkauksesta ja muun muassa laittomasta uhkauksesta yhteiseen ran-

gaistukseen. Käräjäoikeus toteaa tuomiossaan että tytär on halventanut isänsä uutta vaimoa loukkaavilla nimityksillä ja isäänsä nimittelemällä tätä hintiksi ja pedofiiliksi. Käräjäoikeus kuitenkin toteaa, että tyttären isäänsä kohtaan käyttämät nimittelyt sika ja kusipää eivät asianosaisten suhde huomioon ottaen ole pidettävä loukkaavina ilmauksina. (Espoon KO R 13/545).

Kolmannessa tapauksessa asianosaisina ovat asianomistajina aviopari ja vastaajana miehen serkku, joka oli loukannut serkkunsa ja tämän vaimon kunniaa esittämällä heistä loukkaavia ja halventavia kommentteja Facebookin yksityisviesteinä. Serkkuset olivat olleet hyviä ystäviä siihen saakka, kunnes mies oli alkanut seurustelemaan ja mennyt naimisiin uuden tyttöystävänsä, toisen asianomistajan kanssa, joka on myös tositelevisio-ohjelmista tunnettu julkisuuden henkilö. Asianomistajat olivat kokeneet viestit loukkaaviksi ja halventaviksi sekä todenneet viestien olleen aggressiivista tunteenpurkausta ja mustamaalaamista. Viestit olivat aiheuttaneet asianomistajille pelkoa, ahdistusta ja unettomia öitä. Toinen asianomistajista ei pidä itseään julkisuuden henkilönä, vaan on kertonut kirjoittavansa työkseen kirjoituksia eri tapahtumista, pitävänsä blogia ja tekevänsä juontotöitä. Hän on todennut, että miehensä serkku on arvostellut häntä henkilönä, ei hänen töitään. Vastaaja taas on oikeudessa kertonut kokeneensa huolta omasta tulevaisuudestaan ja siitä, ettei halua serkkunsa vaimon esiintyvän heidän sukunimellään, josta voisi aiheutua tälle vaikeuksia omassa ammatissaan ja hänen tutkijaurallaan. Käräjäoikeus on katsonut, että kysymyksessä ei ole arvostelu, joka kohdistuu julkisessa tehtävässä olevaan henkilöön. Vastaajan viestit ovat olleet kokonaisuutena arvioiden epäasiallisia, niissä on käytetty karkeaa ja loukkaavaa kielenkäyttöä ja ne ovat sisältäneet asianomistajien epäasiallista terveydentilan arviointia. Vastaaja tuomittiin kunnianloukkauksesta 25:een päiväsakkoon. (Espoon KO R 13/1315).

Kaikki kolme tapausta perheen ja sukulaisten välisistä kunnianloukkauksista on hyvin erilaisia ja erilaisten perhe- ja sukulaisuussuhteisen välisiä. Tämä osoittaa sen, että kunnianloukkaukset eivät ulotu pelkästään tuntemattomien tai eronneiden välille. On huomattava myös, että vain yhdessä tapauksessa, joka sekin koski asiaa käräjäoikeudessa käsiteltäessä jo toisistaan eronneita henkilöitä, vaadittiin kärsimyksestä korvauksia vastaajalta. Etenkin toisessa tapauksessa uskon, että isä halusi loukkausten ainoastaan loppuvan eikä halunnut vaatia tyttäreltään korvauksia asiasta. Toisaalta uskon,

että isä ei todennäköisesti olisi yksin tehnyt rikosilmoitusta tyttärestään ja uskon, että prosessin takana on isän uusi vaimo.

7.3 Naisten väliset kunnianloukkaukset

Naisten välisiä kunnianloukkaustuomioita on Espoon käräjäoikeudessa annettu kaksi vuosina 2013-2014. Ensimmäisessä tapauksessa nainen oli uhkaillut ja nimitellyt toista, tuntematonta naista *huoraksi*. Asianomistaja vaati 1000 euroa kärsimyskorvauksia kunnianloukkauksesta, lievästä vahingonteosta ja kahdesta laittomasta uhkauksesta. Espoon käräjäoikeus tuomitsi naisen yhteiseen rangaistukseen ja velvoitti vastaajan korvaamaan 600 euroa asianomistajalle kärsimyksestä. (Espoon KO R 13/886).

Toisessa tapauksessa kysymyksessä on ollut molemminpuolisia loukkauksia, jossa nainen ja mies loukkasivat nuorta tyttöä ja nuori tyttö miestä. Nainen oli loukannut tyttöä kutsumalla tätä useaan otteeseen halventavilla nimityksillä ja sylkenyt viisi kertaa tytön kasvoille. Tyttö oli tilanteessa nimitelty naista *huoraksi* ja *räkikseksi*. Tyttö oli oikeudessa vaatinut naista ja miestä yhteisvastuullisesti korvaamaan hänelle kärsimyksestä 1000 euroa. Nainen tuomittiin kunnianloukkauksesta ja pahoinpitelystä yhteiseen sakkorangaistukseen sekä veloitettiin korvaamaan tytölle loukkauksen aiheuttamasta kärsimyksestä 300 euroa. Mieheen sekä tyttöön kohdistuneet syytteet käräjäoikeus hylkäsi näyttämättömänä. (Espoon KO R 14/634).

Kun vertailee näiden kahden naisten välisten tapausten korvausvaatimuksia, on otettava huomioon, että ensimmäisessä tapauksessa kysymys on ollut myös lievästä vahingonteosta ja laittomista uhkauksista, jolloin voisi ajatella, että kunnianloukkauksesta aiheutettu korvaus olisi vähintään HEVAN suosittelema 200 euroa ja toisessa tapauksessa loukattua on myös syljetty kasvoille. Näistä asianhaaroista huolimatta, mielestäni korvaukset eivät ole oikeassa suhteessa toisiinsa verrattuna, koska toisessa tapauksessa tytön kasvoille oli syljetty viisi kertaa sen lisäksi, että häntä oli nimitelty. Mielestäni toisen tapauksen tyttö olisi ollut oikeutettu saamaan suuremmat korvaukset, ainakin kun vertaan näitä tapauksia keskenään.

7.4 Miesten väliset kunnianloukkaukset

Miesten välillä tapahtuneita perusmuotoisia kunnianloukkauksia, joihin ei liity muita erityispiirteitä on käsitelty yhden kerran Espoon käräjäoikeudessa kahden vuoden ai-

kana. Tässä tapauksessa miehet olivat viettäneet iltaa yhdessä yhden miehistä asunnolla. Yksi miehistä oli halventanut toista piirtämällä sohvalla nukkuneen miehen päähän, kasvoihin ja vartaloon mustalla permanenttitussilla hakaristejä, sukupuolielinten kuvia sekä kirosanoja. Lisäksi mies oli leikannut nukkuneen miehen housut toiselta puolelta auki ja ajellut tämän alapään karvoituksen muiden paikalla olleiden nähden. Tapahtumista oli myös kuvattu video. Käräjäoikeus toteaa tuomiossaan, että asianomistaja on nukkuessaan ollut puolustuskyvyttömässä tilassa ja tuomitsi vastaajan kunnianloukkauksesta, pahoinpitelystä ja laittomasta uhkauksesta yhteiseen ehdolliseen vankeusrangaistukseen. (Espoon KO R 13/1808). Tässä tapauksessa asianomistaja ei ole vaatinut korvauksia ja mielestäni olisi ollut mielenkiintoista tietää, kuinka paljon vastaaja olisi velvoitettu korvaamaan kunnianloukkauksesta asianomistajalle.

7.5 Rasistiset kunnianloukkaukset

Henkilöiden syntyperään liittyviä kunnianloukkaustuomioita on annettu kolme Espoon käräjäoikeudessa kahden vuoden aikana. Ensimmäisessä tapauksessa mies oli halventanut toista miestä nimittelemällä tätä kansallisuuteen viittaavalla loukkaavalla nimityksellä. Mies oli nimitellyt toista miestä *ryssäksi*. Käräjäoikeus on hylännyt syytteen puutteellisen näytön vuoksi. (Espoon KO R 14/122).

Toisessa tapauksessa suomalainen nainen oli halventanut arabialaisen perheen (äiti, isä, kaksi lasta) kunniaa nimittelemällä heitä rasistisilla ilmaisuilla. Vastaaja ei ollut tuntenut perhettä entuudestaan, vaan tavannut heidät ensimmäisen kerran ruokakaupan edessä ja sanonut perheelle *te olette eläimiä, mitä te täällä teette ja palatkaa takaisin kotimaahanne*. Myöhemmin ruokakaupan sisällä vastaaja eli suomalainen nainen oli lähestynyt perhettä uudelleen ja lausunut aggressiivisesti *you fucking animals, what are you doing here ja you must go back home*. Koska teon motiivi oli rasistinen, syyttäjä on vaatinut kovennettua rangaistusta vastaajalle. Perhe oikeudessa vaati 1500 euroa kärsimyskorvausta kummallekin vanhemmalle sekä toiselle lapselle 1000 euroa ja toiselle 800 euroa. Vastaaja kiisti oikeudessa koskaan tavanneensa perhettä. Käräjäoikeus tuomitsi vastaajan kunnianloukkauksesta 50:een päiväsakkoon ja velvoitti korvaamaan perheen vanhemmille kummallekin 500 euroa. Käräjäoikeus hylkäsi lasten korvausvaatimukset ja totesi, että on jääneen näyttämättä, että lapsille olisi aiheutunut vastaajan käyttäytymisestä korvaukseen oikeuttavaa kärsimystä. (Espoon KO R 13/838).

Kolmannessa tapauksessa irakilainen perhe oli ollut ostoksilla ruokakaupassa, jossa vartijana työskentelevä nainen oli epäillyt perheen isän ja tytön varastaneen irtokarkkeja. Vartija oli kassan kohdalla puhutellut perhettä ja nimitellyt perheen isää halventavasti muun muassa sanoen isälle *painu takaisin omaan maahasi pakolainen*. Tilanteessa oli ollut osapuolten mukaan molemminpuolista uhkailua ja isää syytettiin pahoinpitelystä. Asianomistajana kunnianloukkauksen osalta isä vaati 800 euroa kärsimyskorvausta vartijalta. Käräjäoikeus hylkäsi syytteen ja toteaa tuomiossaan, ettei pitänyt isän kertomusta uskottavana todistajan kertomukseen tukeutuen ja sen vuoksi asiassa ei ollut näyttöä kunnianloukkaukseen. (Espoon KO R 13/53).

Ensimmäinen tapaus eli ryssäksi nimitely on uskoakseni melko yleistä ja olen hieman yllättynyt, että tapaus on edennyt käräjäoikeuteen asti, koska näyttöä loukkauksesta ei ole ollut. Toisessa tapauksessa ei ilmene, minkä ikäisiä perheen lapset olivat tapahtuma-aikaan, mutta sen perusteella, että he jäivät ilman korvauksia, on oletettava, että lapset ovat olleet alle 10-vuotiaita, koska uskon, että lapset olisivat saaneet korvauksia, jos he olisivat ymmärtäneet loukkauksen ja mielestäni yli 10-vuotiaat ymmärtäisivät tilanteen ja naisen esittämät loukkaukset. Kolmas tapaus olisi voinut mielestäni päättyä toisin, jos tilanteessa ei olisi ollut todistajaa.

7.6 Naapureiden välinen kunnianloukkaus

Espoon käräjäoikeus on antanut yhden naapureiden välillä tapahtuneen kunnianloukkaustuomion vuosina 2013–2014. Tässä tapauksessa vastaaja ja asianomistaja olivat asuneet samassa taloyhtiössä useiden vuosien ajan ja vastaajalle oli aiemmin määrätty lähestymiskielto asianomistajan suojaksi. Lisäksi vastaajalle oli määrätty lähestymiskielto neljän muun taloyhtiössä asuvan naapurin suojaksi. Vastaaja oli rikkonut lähestymiskieltoa lähettäen asianomistajalle yhden kuukauden aikana 63 tekstiviestiä, jotka ovat olleet pääosin herjaavia ja loukkaavia. Loukkaavien viestien alkuperäisenä syynä oli ollut asianomistajan tupakointi, mikä oli häirinnyt vastaajaa. Lisäksi asianomistajan asunnosta oli kuulunut miesten ääniä ja myös miehet olivat vastaajan mukaan polttaneet tupakkaa asianomistajan asunnossa. Vastaaja oli halunnut saada tupakoinnin loppumaan ja siitä syystä lähettänyt naapurilleen viestejä. Viesteissään vastaaja oli muun muassa kirjoittanut, että *mene töihin haiset siellä, onks ihan pakko röökaa, normaalit, fiksut, eläkeläiset ja työssäkäyvät rehelliset ihmiset nukkuvat yöt ja tekevät työsi sinunkin edestä, olet surkea huora ja luuseri ja röökisi haisee*. Asianomistaja oli

ollut ahdistunut vastaajan lähettämistä viesteistä, kokenut viestit loukkaaviksi ja vaati 2000 euroa korvauksia loukkauksen aiheuttamasta kärsimyksestä sekä kotirauhan ja lähestymiskiellon rikkomisesta. Käräjäoikeus katsoi kohtuulliseksi korvaukseksi 400 euroa ja tuomitsi vastaajan yhteiseen ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Käräjäoikeus totesi tuomiossaan, että vaikka vastaajan tarkoituksena ei ole ollut loukata asianomistajaa ja vaikka hän ei ollut ymmärtänyt menettelyllään loukanneensa asianomistajan kunniaa, on viestien sävy ollut herjaava ja loukkaava. Vastaajan lähettämät viestit sisälsivät sellaisia vihjauksia asianomistajasta, jotka olivat omiaan aiheuttamaan kärsimystä asianomistajalle tai häneen kohdistuvaa halveksuntaa. (Espoon KO R 13/1288).

Mielestäni velvoitetut korvaukset ovat pienemmät kuin olisin itse odottanut perustuen siihen, kun verrataan joihinkin edellä mainittuihin juttuihin, esimerkiksi tapaukseen R 14/334, jossa mies oli lähettänyt kaksi halventavaa tekstiviestiä ja velvoitettiin korvaamaan asianomistajalle 600 euroa.

7.7 Työsuhteeseen liittyvä kunnianloukkaus

Tässä tapauksessa vastaajaa syytettiin kahdesta kunnianloukkauksesta, kahta asianomistajaa kohtaan. Toinen asianomistajista oli ollut toimitusjohtajana yrityksessä, jossa vastaa työskenteli eli hän oli vastaajan työnantajana. Toinen asianomistaja oli ollut vastaajan esimies samassa yrityksessä. Haastehakemuksen mukaan vastaaja oli esittänyt toimitusjohtajasta valheellisen tiedon tai vihjauksen ja vastaajan väitettiin kirjoittaneen 45-minuuttia ohjelman Facebook-palstalle, että yrityksen toimitusjohtaja olisi maksanut pimeästi työntekijöilleen saadakseen heidät kertomaan asiasta haluamallaan tavalla. Toisen syytekohdan mukaan vastaaja oli kirjoittanut edellä mainitulle palstalle, että hänen esimiehensä olisi syylistynyt seksuaalirikoksiin ja vammantuottamukseen. Toimitusjohtaja vaati oikeudessa 3000 euroa kärsimyskorvausta ja esimies ei esittänyt asiassa vaatimuksia. Vastaaja kiisti oikeudessa syytteet ja kertoi, että hän ei itse ollut laatinut eikä laittanut kirjoituksia Facebookiin, vaan kirjoituksen oli laatinut vastaajan silloinen kihlattunsa. Vastaaja on marokkolainen eikä hänen suomenkielen taitonsa olisi riittänyt kirjoituksen laatimiseen. Vastaaja on lisäksi oikeudessa todennut, että toimitusjohtajan luottamuspula on johtunut työnantajatehtävistä, ei vastaajan Facebook-kirjoittelusta. Vielä vastaaja on oikeudessa todennut, ettei ole loukannut esimiehensä kunniaa levittämällä valheellista tietoa hänestä, koska esimies on tuomit-

tu aiemmin seksuaalirikoksista ja vammantuottamuksesta. Toimitusjohtaja oli itse esiintynyt 45-minuuttia ohjelmassa, kun kirjoitukset oli laitettu ohjelman Facebook-palstalle. Kirjoitus ehti olla noin 10–30 minuuttia Facebookissa. Oikeudessa vastaaja on kertonut, että hänen silloinen kihlattunsa oli laatinut ja laittanut kirjoituksen Facebookiin. Kihlattu oli laatinut tekstin vastaajan profiilissa, minä-muodossa. Käräjäoikeus toteaa tuomiossaan, että vastaajan kihlattu oli saanut vastaajalta sisällön kirjoitukseen ja että vastaaja ei ole voinut puutteellisen suomenkielen taitonsa vuoksi voinut kirjoitusta itse kirjoittaa. Käräjäoikeus toteaa, että on jäänyt näyttämättä, että vastaaja olisi syyllistynyt teonkuvauksiin ja hylännyt molemmat syytteet sekä asianomistajan korvausvaatimukset. Syyttäjä valitti koko tuomiosta hovioikeuteen, mutta hovioikeus ei ole vielä ratkaissut valitusta. (Espoon KO R 14/228).

Tässä tapauksessa olisi mielestäni voinut käydä toisin, jos vastaajana olisi ollut myös vastaajan kihlattu.

7.8 Törkeät kunnianloukkaukset

Espoon käräjäoikeuteen on saapunut viisi haastehakemusta törkeästä kunnianloukkauksesta, joista kolme on tapahtunut entisten puolisoitten välillä, yksi naapureiden välillä ja yhdessä on loukattu poliisien kunniaa. Kaikki viisi törkeää kunnianloukkausta on tapahtunut ennen vuoden 2014 alussa voimaan tullutta lakitarkistusta ja näin ollen niissä on sovellettu vanhaa lakia. (Sakari tietojärjestelmä, 2014).

Ensimmäisessä törkeässä tapauksessa vastaaja ja asianomistaja olivat olleet parisuhteessa kolmen vuoden ajan, jolloin he olivat olleet sukupuolisessa kanssakäymisessä ja sen yhteydessä he olivat ottaneet vastaajan matkapuhelimen kameralla valokuvan asianomistajasta, kun tämä oli tehnyt oraalista tyydytystä vastaajalle. Parisuhteen päätyttyä, asianomistaja oli vaatinut vastaajaa poistamaan valokuvan puhelimesta. Vastaaja ei ollut poistanut valokuvaa, vaan lähettänyt sen asianomistajan kahdelle tyttärelle, joista toinen oli tekoaikaan alaikäinen sekä asianomistajan kahdelle ystävälle. Syyttäjä vaati vastaajalle rangaistusta törkeästä kunnianloukkauksesta, koska vastaaja oli aiheuttanut suurta ja pitkäaikaista kärsimystä asianomistajalle. Kunnianloukkaus on myös syyttäjän mukaan kokonaisuutena arvostellen törkeä, koska sen motiivina on ollut kosto parisuhteen päättymisestä ja koska siinä on loukattu asianomistajan lähipiiriä. Asianomistaja vaati oikeudessa 7000 euroa kärsimyskorvauksia. Tapauksen johdosta asianomistaja oli sairastunut masennukseen ja alemmuuden sekä häpeän tunne

oli jatkunut pitkään. Lisäksi hänen nuorin tyttärensä oli ollut niin järkyttynyt valokuvasta, että se oli vaikeuttanut hänen koulunkäyntiään. (Espoo KO R 14/378).

Käräjäoikeus toteaa tuomiossaan, että asianomistajalle ei ole näytetty aiheutuneen loukkauksesta suurta kärsimystä tai erityisen suurta vahinkoa ja tekoa ei myöskään kokonaisuutena arvostellen ole pidettävä törkeänä ja näin ollen todennut vastaajan syyllistyneen perusmuotoiseen kunnianloukkaukseen. Vastaaja veloitettiin korvaamaan 1500 euroa asianomistajalle. Asiaan on yhdistetty muitakin vastaajaa kohdistuvia syytteitä, joista vastaaja tuomittiin yhteiseen rangaistukseen. Tuomio on kunnianloukkauksen osalta lainvoimainen. (Espoo KO R 14/378).

Ajattelin aluksi tutkiessani edellä mainittua ensimmäistä törkeäksi vaadittua kunnianloukkausta, että kärjätuomari on varmasti ratkaisua pohtiessaan, ollut rajamailla siitä, onko kyseessä perusmuotoinen vai törkeä kunnianloukkaus. Kuitenkin, kun aloin perehtymään seuraaviin törkeisiin tapauksiin, on mielestäni selkeämpää, että ensimmäisessä tapauksessa vastaaja tuomittiin perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta. Mielestäni silti, tämä tapaus on vakavampi ja siinä on aiheutettu suurempaa kärsimystä naiselle ja hänen lapsilleen kuin kaikissa muissa edellä mainituissa perusmuotoisissa kunnianloukkaustapauksissa ja kärjätuomari onkin ottanut sen huomioon velvoittaessaan vastaajan suorittamaan asianomistajalle 1500 euroa kärsimyskorvausta, mikä on suurempi korvaus kuin muissa perusmuotoisissa kunnianloukkauksissa. Ja vielä, kun vertaa tätä tapausta seuraavaan tapaukseen, olen vakuuttuneempi siitä, että ensimmäinen törkeäksi vaadittu kunnianloukkaus on aiheellisesti alennettu perusmuotoiseksi kunnianloukkaukseksi. Tapaukset ovat samankaltaisia, mutta seuraavassa tapauksessa törkeä kunnianloukkaustunnusmerkistö täyttyy selkeämmin.

Myös toinen törkeä tapaus koskee entisiä puolisoita, jossa vastaajana on mies ja asianomistajana nainen. Mies oli jakanut naisen naapureiden postilaatikkoihin asiakirjoja, joissa oli ollut naisen kasvokuva, kuva naisen sukupuolielimestä sekä hänen nimi, osoite, ovikoodi, työnantaja, työpuhelinnumero ja työ sähköpostiosoite. Näiden lisäksi asiakirjassa oli kutsuttu naapurit saapumaan naisen asuntoon tiettyä ajankohtana seksuaalista kanssakäymistä varten. Vielä mies oli lähettänyt naisen työpaikalle, ainakin kahdelletoista naisen työkaverille sekä kahdelle naisen ystävälle Facebookin kautta asiakirjan, jossa oli ollut kaksi naisen kasvokuvaa, kuva tämän sukupuolielimestä, naisen työpuhelinnumero, yksityinen puhelinnumero sekä naisen työnantajan yrityksen

logo. Kaiken tämän lisäksi mies oli vielä lähettänyt naisen työkavereille sähköposteja, joissa oli uhannut laittaa naisen ja miehen seksuaalisesta kanssakäymisestä kuvattuja videoita Youtubeen sekä lähettää videoita naisen työpaikan henkilökunnalle. Nainen vaati oikeudessa 5000 euroa kärsimyskorvauksia. (Espoo KO R 14/706).

Käräjäoikeus toteaa tuomiossaan, että naisen kunniaa on törkeästi loukattu ja teot ovat olleet erityisen moitittavia. Miehen toiminta on ollut pitkäkestoista ja jatkuvaa, teolla on aiheutettu suurta kärsimystä naiselle ja valheellinen tieto ja vihjaus on saatettu lukuisten ihmisten saataville. Rikos on ollut kokonaisuutena arvostellen törkeä. Mies tuomittiin yhteiseen ehdottomaan vankeusrangaistukseen ja velvoitettiin korvaamaan naiselle 5000 euroa. (Espoo KO R 14/706).

Kolmannessa törkeässä tapauksessa vastaajaa kohtaan nostettiin kolme törkeää kunnianloukkaussyytettä ja yksi perusmuotoinen kunnianloukkaussyyte. Tässä tapauksessa on kysymys siitä, että vastaajana oleva äiti oli loukannut entisen miehensä (asianomistajan) ja poikansa (asianomistajan) kunniaa. Vanhemmat olivat olleet yhdessä yhdeksän vuotta, eronneet ja sittemmin lastenvalvoja oli laatinut tapaamista koskevan sopimuksen. Ensimmäisen, kolmannen ja neljännen syytekohtan mukaan äiti oli noin kahden vuoden aikana kirjoittanut yleisesti luettavissa olleelle Facebook-sivulleen yhteensä kahdeksan eri kirjoitusta, joissa oli esittänyt valheellisia tietoja tai vihjauksia hänen entisestä aviopuolisostaan eli poikansa isästä. Äiti oli antanut kirjoituksiinsa ymmärtää, että hänen entinen aviopuolisonsa olisi syyllistynyt heidän yhteiseen lapseensa kohdistuneisiin seksuaalirikoksiin. Äiti oli lisäksi tehnyt kolme rikosilmoitusta isästä. Toisen syytekohtan mukaan äiti oli syyllistynyt perusmuotoiseen kunnianloukkaukseen toimittamalla naapurillensa viestin, jossa oli kertonut lapsensa näkevän painajaisia isästään ja epäilevänsä isää pedofiiliksi. Käräjäoikeus on määrännyt kaikki kirjalliset todisteet salaisiksi niiden arkaluontoisuuden vuoksi. Isä oli saanut tietää Facebook-kirjoittelusta viiveellä. Isä on kertonut kokeneensa viestit hyvin loukkaavina ja ahdistavina ja jotkut tutut olivat alkaneet epäilemään häntä viesteissä mainituista teoista. Isä vaati kärsimyskorvauksia yhteensä 25000 euroa ja poika 14000 euroa. (Espoo KO R 14/816).

Käräjäoikeus toteaa ensimmäisen syytekohtan osalta, että isä ei ole syyllistynyt äidin väittämiin seksuaalirikoksiin, perustuen kolmeen tutkinnanjohtajan päätökseen rikosilmoituksista ja lääkärin lausuntoon sekä Helsingin HO:n lainvoimaiseen tuomioon

koskien lapsen huoltoa, jossa isä on määrätty pojan yksinhuoltajaksi. Näin ollen äidin esittämät väitteet isästä ovat olleet valheellisia. Käräjäoikeus toteaa, että kellekään äidin Facebook-ystävälle ei ole voinut jäädä epäselväksi, ketä ja mitä tekoa kirjoituksissa on tarkoitettu ja että viestit ovat laajassa piirissä leimanneet isän. Toisen syytekohdan, mikä koskee perusmuotoista kunnianloukkausta, käräjäoikeus hylkäsi näyttämättömänä, koska naapurille kirjoitettua viestiä ei oltu esitetty käräjäoikeudelle. Syytekohdan kolme osalta, käräjäoikeus on katsonut äidin syyllistyneen myös toiseen törkeään kunnianloukkaukseen ja toteaa tuomiossaan, että äidin tarkoituksena on ollut levittää kirjoituksia Facebookissa mahdollisimman paljon. Syytekohdan neljä osalta, jossa asianomistajana on poika, käräjäoikeus on todennut äidin syyllistyneen perusmuotoiseen kunnianloukkaukseen, ei törkeään kunnianloukkaukseen. Käräjäoikeus lausuu tuomiossaan, että vaikka äiti ei ole tarkoittanut loukata poikaansa, hänen on tullut mieltää, että Facebookissa julkaistu teksti loukkaa myös hänen poikaansa. Teksti voi tulla pojan tietoisuuteen, kun hän on varttuneempi. Lisäksi käräjäoikeus on todennut Facebook-kirjoittelusta yleensäkin, että vaikka tekstin alkuperäinen julkaisija poistaisikin tekstin profiilistaan, tieto jää joka tapauksessa Facebookiin uumeniin toisen käyttäjän jakamana. Kirjoitukset ovat olleet erittäin vahingollisia ja aiheuttaneet suurta kärsimystä isälle. Käräjäoikeus tuomitsi äidin kahdesta törkeästä kunnianloukkauksesta ja yhdestä perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta neljän kuukauden ehdolliseen vankeuteen ja velvoitti äidin korvaamaan isälle 14000 euroa ja pojalle 3000 euroa kärsimyskorvausta. (Espoo KO R 14/816).

Neljännessä törkeää kunnianloukkausta koskevassa jutussa vastaajana oleva naapuri oli esittänyt valheellisia tietoja samassa taloyhtiössä asuvasta pariskunnasta (asianomistajia). Vastaaja oli kirjoittanut Iltalehden internet-sivujen keskustelupalstalle lukuisia viestejä allekirjoittaen ne asianomistajien nimeä ja muita henkilötietoja käyttäen. Viesteissä oli viitattu muun muassa toisen asianomistajan olevan huumeiden käyttäjä, rikollinen, alkoholisti ja pedofiili. Viestit olivat sisältäneet myös seksuaalissävyytteisiä vihjauksia. Toista asianomistajaa koskevat väitteet ovat liittyneet tämän mielen-terveyteen ja seksuaaliseen suuntautumiseen. Asian taustalla on ollut vuosien ajan kestänyt häirintä, mikä on alkanut siitä, että vastaajaa on häirinyt asianomistajien lapsen mopo ja moposta lähtevät äänet. Toinen asianomistaja on kertonut muuttaneensa tapahtumien johdosta muualle, ja hänellä on ollut vaikeuksia saada uutta työpaikkaa, koska googlaamalla hänen nimensä, on saanut lukea vastaajan hänen nimissään tekemiä kirjoituksia. Toinen asianomistaja on puolestaan kertonut, että on tapauksen

johdosta menettänyt asiakkaita ja saanut sopimattomia ehdotuksia työnsä johdosta fyysioterapeuttina sekä menettänyt maineensa. Molemmat asianomistajat vaativat 5000 euroa kärsimyskorvauksia. (Espoo KO R 13/340).

Käräjäoikeus toteaa tuomiossaan, että vastaaja on syylistynyt törkeään kunnianloukkaukseen. Valheelliset kirjoitukset oli saatettu yli 100000:n ihmisen saataville ja kirjoitukset ovat aiheuttaneet suurta ja pitkäaikaista kärsimystä asianomistajille. Teko on ollut myös kokonaisuutena arvostelle törkeä. Käräjäoikeus on tuominnut vastaajan törkeästä kunnianloukkauksesta ja lähestymiskiellon rikkomisesta yhteiseen ehdotamaan rangaistukseen ja velvoitti vastaajan korvaamaan kullekin asianomistajalle 5000 euroa. (Espoo KO R 13/340).

Viidennessä törkeässä kunnianloukkaustapauksessa vastaaja oli loukannut törkeästi kahden entuudestaan tuntemattoman poliisin kunniaa. Vastaaja oli omalla internet-sivustollaan pitänyt esillä kirjoituksiaan, joissa oli valheellisesti väittänyt poliisien eli asianomistajien pahoinpidelleen virkatoimen yhteydessä hengenvaarallisesti liikuntakyvyttömän naisen. Vastaaja oli väittänyt poliisien syylistyneen yhdessä muiden henkilöiden kanssa moninkertaiseen tapon yritykseen. Vastaaja oli kertonut seuranneensa tapon yrityksiä kahdesti aivan vierestä ja olleensa varma, että uhrilla oli ollut enintään tunteja elinaikaa jäljellä. Vastaaja oli kirjoituksissaan myös nimitellyt poliiseja erittäin vaarallisiksi viranomaisrikollisiksi. Vastaaja oli lähettänyt sähköpostia poliiseista muun muassa sisäministerille, poliisiylijohtajalle, usealle kansanedustajalle, kaupunginjohtajalle ja muihin viranomaistahoihin sekä poliisien esimiehelle, väittäen poliisien pahoinpidelleen tilaustyönä hengenvaarallisesti avuttomassa tilassa olleen naisen. Vastaaja oli viesteissään vaatinut poliisien siirtämistä pois poliisin tehtävistä. Vielä vastaaja oli lähettänyt poliisien vaimoille kirjeet, jotka olivat sisältäneet kopiota hänen internet-sivustollaan julkaisemistaan kirjoituksistaan. Kirjoituksia oli käsitelty muun muassa Suomi24.fi-sivuston Keuruun osastolla. Poliisit olivat vastaajan menettelyn johdosta leimaantuneet poliiseina pienellä paikkakunnalla Keuruulla, asukkaiden jäätyä osin väärään uskoon tapahtumien kulusta ja poliiseista henkilöinä. Vielä vastaaja oli ennen oikeudenkäyntiä Espoon käräjäoikeudessa kehottanut ihmisiä seuraavasti: *tulkaa Espoon käräjäoikeuteen torstaina 15.12.2011 klo 12.30 seuraamaan näytös oikeudenkäyntiä.* (Espoo KO R 14/487).

Tapahtumien todellinen kulku on mennyt siten, että poliisit ovat toisen käräjäoikeuden määräyksellä suorittanut virkatoimen ja hakeneet naisen oikeuden istuntoon. Naisen asunnossa oli tuolloin ollut vastaaja, joka oli väittänyt olevansa naisen oikeusavustaja ja puoliso. Vastaaja oli myös väittänyt naisen olleen niin huonossa kunnossa fyysisesti, ettei häntä voitu ottaa säilöön oikeuden istuntoa varten. Poliisit olivat tilanneet ambulanssin ja lääkäri oli todennut naisen olevan kunnossa. (Espoo KO R 14/487).

Käräjäoikeus toteaa tuomiossaan, että asiassa esitettyä halveksuntaa ei ole pidettävä rikoslaissa tarkoitettuna virkatehtävän hoitamiseen liittyvänä arvosteluna, kuten vastaaja on esittänyt. Vastaaja on tiennyt, että hän levittää internetin välityksellä suurelle joukolla valheellista tietoa ja saattaa poliisit halveksunnan alaisiksi esimiestensä, toimintaympäristönsä ja perheensä silmissä sekä vaikuttaa heidän urallaan etenemistään. Lisäksi poliisien tunnettavuus pienellä paikkakunnalla on aivan toista kuin suurella paikkakunnalla. Vastaajan teko on aiheuttanut suurta ja pitkäaikaista kärsimystä poliisille. Toinen poliiseista on hakeutunut lääkäriin ja saanut lääkkeitä unettomuuteen ja ahdistukseen. Käräjäoikeus toteaa vastaajan aiheuttaneen suurta kärsimystä ja tekoa on kokonaisuutena arvostellen pidettävä törkeänä. Käräjäoikeus lisäksi toteaa, että kysymys ei ole sananvapaudesta taikka viranomaisen toiminnan arvostelemisesta ja tuomitsi vastaajan yhteiseen, kahdeksan kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen sekä velvoitti vastaajan korvaamaan toiselle poliisille 7500 euroa ja toiselle 5000 euroa. (Espoo KO R 14/487).

Kolme edellistä törkeää kunnianloukkaustapausta ovat tapahtuneet erilaisten ihmis-suhteiden välillä, mutta kaikissa tapauksissa kunniaa on törkeästi loukattu esittämällä valheellinen tieto internetissä ja loukkaus on siis saatettu lukuisten ihmisten tietoon. Loukkaukset ovat vaikeuttaneet asianomistajien elämää huoltajuuden ja työpaikan osalta ja ne ovat tai olisivat saattaneet vaikuttaa asianomistajan mahdollisuuteen säilyttää työpaikka ja myös menettää maineensa.

7.9 Yhteenveto tuomioiden seuraamuksista

7.9.1 Rangaistuksista

Rangaistuksia on valitettavasti epämielikästä näiden tapauksien perusteella vertailla, koska kahta tapausta lukuun ottamatta vastaajat on tuomittu yhteiseen rangaistukseen. Yhdestä perusmuotoisesta kunnianloukkaustapauksesta vastaaja on tuomittu 50 päi-

väsakkoon ja yhdessä tapauksessa vastaaja on tuomittu kahdesta törkeästä ja yhdestä perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta neljän kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen.

7.9.2 Vahingonkorvauksista

Suurimmassa osassa tutkimistani tapauksista asianomistaja on vaatinut korvauksia loukkauksella syntyneestä kärsimyksestä ja kahta asianomistajaa (R 13/838) lukuun ottamatta käräjäoikeus on velvoittanut vastaajan korvaamaan asianomistajalle korvauksia, kun syyte on syyksi luettu. Tästä voi siis päätellä, että loukatun kannattaa vaatia korvauksia. Koska sakkorangaistus on mielestäni niin vähäinen, on oikeudenmukaista, että vastaaja veloitetaan suorittamaan loukatulle korvauksia.

Taulukko 1 Asianomistajien vaatimat korvaukset vastaajilta ja käräjäoikeuden velvoittamat korvaukset vastaajille (Sakari tietojärjestelmä, 2014.).

	Vaaditut korvaukset (€)	Velvoitetut korvaukset (€)
Entisten puolisoitten väliset kunnianloukkaukset		
	4000	500
	500	500
	600	400
	500	500
	300	- (syyte hylätty)
Perheenjäsenten ja sukulaisten väliset kunnianloukkaukset		
	2000	700
	-	-
	-	-
Naisten väliset kunnianloukkaukset		
	1000	600
	1000	300
Miesten väliset kunnianloukkaukset		
	-	-
Rasistiset kunnianloukkaukset		
	-	-

	1500	500
	1500	500
	1000	-
	800	-
	800	- (syyte hylätty)
Naapureiden välinen kunnianloukkaus		
	2000	400
Työsuhteeseen liittyvä kunnianloukkaus		
	3000	- (syyte hylätty)
Törkeät kunnianloukkaukset		
	7000	1500
	5000	5000
	25000	14000
	14000	3000
	5000	5000
	5000	5000
	10000	7500
	5000	5000

8 KUNNIANLOUKKAUKSET KÄRÄJÄTUOMAREIDEN NÄKÖKULMASTA

Haastattelin erikseen kahta Espoon käräjäoikeuden rikososastolla työskentelevää käräjätuomaria A:ta ja B:tä, joilla molemmilla on kokemusta kunnianloukkausjutuista. Kysyin heiltä ensimmäisenä, onko kunnianloukkaussäntely liian avoin ja jättääkö se liikaa harkintavaltaa lainsoveltajalle. Molemmat käräjätuomarit ovat sitä mieltä, että sääntely ei jätä liikaa harkintavaltaa tuomarille ja, että sääntely ei ole liian avoin. Käräjätuomari A:n mielestä on hyvä, että kunnianloukkauksissa on avoin sääntely, joka jättää tuomarille harkintavaltaa, jotta tuomari ei olisi liikaa sidottu sääntelyyn. A toteaa, että kunnianloukkaukset eivät missään nimessä ole helppoja ratkaista ja niiden tapauskohtaisuuden vuoksi on hyvä, että tuomarille jää harkintavaltaa. A kertoo, että vaikeinta kunnianloukkausjuttujen ratkaisemisessa on se, että niitä täytyy miettiä myös sananvapauden kannalta ja se, että niitä käsitellään niin harvoin käräjäoikeudessa verrattuna esimerkiksi pahoinpitelyihin. Käräjätuomari B toteaa myös, että kunnianloukkaukset ovat hieman hankalia tapauksia, varsinkin kun kysymyksessä on syyte valheellisen tiedon esittämisestä, koska silloin joudutaan selvittämään ensiksi, onko esitetty väite valheellinen vai tosi. Toisen momentin mukaisella muualla tavalla halventaminen on A:n ja B:n mielestä selkeämpi ja helpompi ratkaista. (Käräjätuomari A ja B, 2014).

Halusin myös tietää, mitä mieltä käräjätuomarit ovat voimassaolevista rangaistusasteikoista ja siitä, että vankeusrangaistus poistettiin perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta lakitarkistuksen myötä. Käräjätuomari A kertoo olevansa tyytyväinen siihen, että törkeän kunnianloukkauksen vankeusuhka säilytettiin ja että edelleen voidaan tuomita vankeuteen. A on myös sitä mieltä, että vankeusuhan poistaminen selkeyttää rajanvetoa perusmuotoisen ja törkeän kunnianloukkauksen välillä, koska jos teko on sellainen, että siitä voitaisiin tuomita vankeutta, teko on usein törkeä. Käräjätuomari B taas on sitä mieltä, että perusmuotoisen rangaistusasteikko on liian lievä ja, että se oli liian lievä jo ennen lakitarkistusta, jolloin perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta voitiin tuomita kuuden kuukauden vankeuteen. Hän toteaa, että kunnianloukkausjutuissa joudutaan keräämään ja esittämään paljon näyttöä ja, että monista muista pienemmistäkin rikoksista voidaan tuomita tuntuvammin. Käräjätuomari B ei osaa ehdottaa kysyessäni sopivampaa rangaistusasteikkoa perusmuotoiselle kunnianloukkaukselle, mutta hän toteaa, että rikos, josta voidaan tuomita sakkoon, on käräjäoikeuden pääkäsittelyssä käsiteltäväksi jutuksi ja näytön vastaanottamiseksi liian suuri menettely. Hän vertaa kunnianloukkausta rangaistukseltaan samantyyppisiin rikoksiin, esimerkiksi joihinkin liikenne rikoksiin ja näpistyksiin, joista tuomitaan rikesakkoon tai muutama kymmeneen päiväsakkoon ja toteaa, että niitäkään ei käsitellä käräjäoikeudessa asti. (Käräjätuomari A ja B, 2014).

Itseäni kiinnostaa kovasti se, viitaten Espoon KO:n juttuun R 13/545, onko jossakin tietyssä ihmissuhteessa jotkin nimittelyt sallittuja, siten että ne eivät täyttäisi kunnianloukkauksen tunnusmerkistöä. Käräjätuomari A vastaa minulle, että nimittelyjä on katsottava tapauskohtaisesti ja on samaa mieltä R 13/545 ratkaisseen tuomarin kanssa siitä, että tytär ja isä ovat sellaisessa suhteessa, että siaksi nimittäminen ei täytä tunnusmerkistöä, mutta hintiksi ja pedofiiliksi nimittäminen täyttää ja menee liian pitkälle jopa isän ja tyttären välisessä suhteessa. A lisää vielä viitaten edellä mainittuun tapaukseen, että jos vanhempi nimittelisi lastaan, on tilanne moitittavampi. A kertoo myös, että esimerkiksi työkaverin nimittäminen siaksi tai kusipääksi ei kuulu hyvään työpaikkakäyttäytymiseen, varsinkaan, jos se on jatkuvaa ja se voitaisiin hyvinkin todennäköisesti syyksi lukea jossain muussakin ympäristössä kuin työpaikalla, esimerkiksi parisuhteessa. A painottaa teon jatkuvuutta eli, että työkaverin nimittäminen keran kusipääksi ei välttämättä johtaisi asian käsittelyyn käräjäoikeudessa, mutta taas oman puolison tai työkaverin jatkuva idiotiksi haukkuminen todennäköisesti johtaisi. Tunnusmerkistön täytyminen tietyn lukumäärän perusteella on vaikeaa, ja on mahdo-

tonta sanoa, onko viidesti vai kymmenesti nimittelenen juuri se raja, milloin tunnusmerkistö täyttyy. Käräjätuomari A kertoo vielä, että huoraksi nimittäminen on aina todella loukkaavaa ja homoksi nimittäminen loukkaa vähemmistöä. Lisäksi on otettava huomioon se, miltä henkilöstä itsestään tuntuu homoksi nimittäminen ja loukkaantuuko henkilö itse siitä. Käräjätuomari B on A:n kanssa samaa mieltä siitä, että tiettyjä nimityksiä ei voi kategorisoida tunnusmerkistön täyttäviin ja ei täyttäviin luokkiin ja, että on hyvin vaikea sanoa, mitkä nimitykset esimerkiksi parisuhteessa ovat hyväksyttäviä. B toteaa, että hyvin harvoin nostetaan syytetä tilanteessa, jossa on sana vastaan sana ilman muunlaista näyttöä. (Käräjätuomari A ja B, 2014).

Halusin tietää myös, mitä mieltä käräjätuomarit ovat kärsimyskorvauksista. Molemmat tuomarit ovat samaa mieltä siitä, että korvaukset ovat oikeassa suhteessa tekoon ja, että ne eivät ainakaan ole liian korkeita eikä missään nimessä amerikkalaisessa mitapuussa. Käräjätuomari A kertoo, että vahingonkorvauksella täytyy olla jokin vaikutus vastaajaan, sillä muuten hän saattaisi helpommin uusia tekonsa. A on myös sitä mieltä, että tärkeämpää on, että loukattu saa hyvitystä kuin valtio. Loukkaus täytyy kuitenkin tulla näytetyksi, heppoisin perustein korvauksia ei tule velvoittaa. Käräjätuomari B haluaa muistuttaa, että käräjäoikeuden velvoittamat korvaukset määräytyvät hyvin pitkälle siitä, mitä asianomistajat vaativat vastaajilta. Itse olen sitä mieltä, että esimerkiksi huoraksi nimittäminen tulee kalliiksi, mutta molemmat käräjätuomarit ovat eri mieltä kanssani ja käräjätuomari B toteaa, että harvoin esimerkiksi kahdenkeskisessä riitatilanteessa tapahtuneet nimittelyt päätyvät käräjäoikeuteen asti ja, kun juttu päättyy käräjäoikeuteen, on loukkaus yleensä esitetty muussa kuin kahdenkeskisessä tilanteessa ja loukatut ovat oikeutettuja korvauksiin. (Käräjätuomari A ja B, 2014).

Keskustelimme vielä kunnianloukkaussääntelyn tulevaisuudesta. A kertoo, että kiristämällä tunnusmerkistöä, voitaisiin perusmuotoinen kunnianloukkaus jättää rikosoikeuteen, mutta ei osannut sanoa, millä tavoin sitä voitaisiin kiristää, koska kiristämällä oltaisiin jo törkeässä kunnianloukkauksessa. A toteaa, että sovittelukeskustelun lisääminen voisi auttaa tilanteeseen ja A alkaa pohtimaan, onko rikoslaisissa muita rikoksia, joista vain törkeä tekemuoto olisi kriminalisoitu rikoslaisissa ja toteaa kunnianloukkaussääntelyn tulevaisuuden olevan mielenkiintoinen. Kun kerroin käräjätuomari A:lle, että Espoon poliisi on vastaanottanut noin 200 rikosilmoitusta kunnianloukkauksista vuosittain, hän yllättyy suuresta määrästä, koska käräjäoikeuteen niitä saapuu

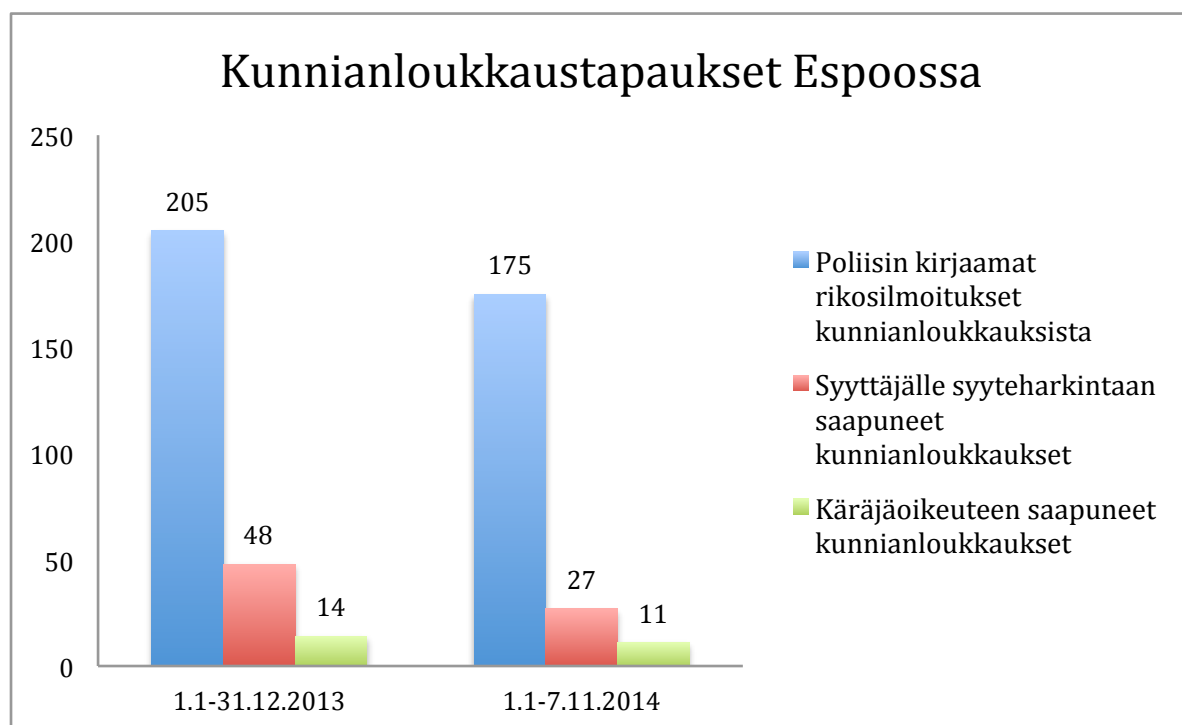
vähäinen määrä. Käräjätuomari B kertoo kunnianloukkausten olevan loputon suo, koska internetissä tapahtuvat loukkaukset lisääntyvät jatkuvasti. Jos kaikkia kunnianloukkauksia alettaisiin tutkimaan, työllistäisi se valtavasti käräjäoikeutta suhteessa siihen, että vastaaja tuomittaisiin pieneen sakkorangaistukseen. Käräjätuomari B kannattaa valtakunnansyyttäjä Nissisen ehdotusta muuttaa lakia siten, että jatkossa perusmuotoisia kunnianloukkauksia ei käsiteltäisi käräjäoikeudessa. B on sitä mieltä, että vaikka vaikuttaisi siltä, että kunnianloukkaustapauksissa on kysymys pienistä asioista, ovat ne useammalle vain jäävuoren huippu, koska loukkauksen alla oleva asia sekä vastaajan ja asianomistajan keskeiset välit ovat niin laajoja selvittää käräjäoikeudessa. Lievät rangaistukset suhteutettuna siihen työmäärään, mikä loukkausten selvittelyyn käytetään, eivät ole oikeassa suhteessa keskenään. Kun otetaan huomioon vielä mahdolliset oikeudenkäyntikulut, korvauspuoli muodostuu huomattavan suureksi, toteaa käräjätuomari B.

9 KUNNIANLOUKKAUSTAPAUSTEN KÄSITTELY JA KUNNIANLOUKKAUSSÄÄNTELYN TULEVAISUUS

Valtakunnansyyttäjä Vesa Nissinen on vastikään esittänyt, että kunnianloukkaukset ratkaistaisiin voimassaolevan rikosoikeudellisen menettelyn sijaan jossakin muualla kuin rikosoikeudessa (Yle 18.9.2014.). Kunnianloukkaus on asianomistajarikos ja rikoslain mukaan syyttäjä saa nostaa syytteen kunnianloukkauksesta ja törkeästä kunnianloukkauksesta, jos asianomistaja ilmoittaa rikoksen syytteeseen pantavaksi, ellei tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista valtakunnansyyttäjän toimesta (RL 24:12.). Asian päätyminen syyttäjälle edellyttää, että asianomistaja on tehnyt poliisille rikosilmoituksen (ETL 3:1.), asianomistaja vaatii kunnianloukkauksesta epäillylle rangaistusta (ETL 3:4.) ja esitutkintaviranomainen eli poliisi toimittaa asian syyttäjälle syyteharkintaan (ETL 10:2.). Syyteharkinnan jälkeen syyttäjä nostaa syytteen tai tekee syyttämättäjättämispäätöksen (ROL 1:6.).

Valtakunnansyyttäjänviraston mukaan kunnianloukkaustapauksista Suomessa vain 11 %:sta nostettiin syyte ja jopa 64 % tapauksista esitutkinta lopetettiin (Yle 18.3.2014.). Näitä valtakunnallisia lukuja tukee teettämäni kysely Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle ja Länsi-Uudenmaan syyttäjänvirastolle. Alla oleva kuva 3 esittää Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle kirjattujen kunnianloukkausjuttujen määrän Espoon alueella sekä Länsi-Uudenmaan syyttäjänvirastoon poliisilta saapuneet kunnianloukkaus-

jutut ja syyttäjältä edelleen Espoon käräjäoikeuteen saapuneet kunnianloukkausjutut. Espoon alueella tapahtuneiden kunnianloukkausjuttujen määrä tukee valtakunnansyyttäjänviraston esittämiä tilastoja.

Kuva 3. Kunnianloukkaustapaukset Espoossa aikavälillä 1.1.2013–7.11.2014

Vaikka tutkimani aika vuonna 2014 on hieman alle kaksi kuukautta lyhyempi kuin vuosi 2013, voi kuvasta päätellä, ettei kunnianloukkauksista tehtyjen rikosilmoitusten määrä tulisi ainakaan vähenemään vuonna 2014. Kuva osoittaa, että vuonna 2013 noin neljäsosa poliisiin kirjaamista rikosilmoituksista lähti syyttäjälle syyteharkintaan ja sieltä noin kolmannes käräjäoikeuteen. Kaiken kaikkiaan vuonna 2013 Espoon poliisiin kirjaamista rikosilmoituksista 6,8 %:sta jutuista nostettiin syyte ja juttu päättyi rikosasiaan Espoon käräjäoikeuteen. Vuonna 2014 vastaava luku on 6,2 %. (Sähköpostitiedustelu 6.11.2014, 7.11.2014.).

Valtakunnansyyttäjänviraston mukaan kunnianloukkausjuttujen jääminen esitutkintaan johtuu siitä, että teko on ollut niin vähäinen (YLE 18.3.2014.) eli ettei siitä ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa ja jota on kokonaisuutena arvostellen pidettävä vähäisenä, jos asianomistajalla ei ole asiassa vaatimuksia (ETL 3:9.). Esitutkinnasta syyttäjälle saapuneista jutuista 10 %:sta valtakunnallisesti on tehty syyttämättäjäyttämispäätös kustannusperusteen vuoksi (YLE 18.3.2014.). Lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa mukaan syyttäjä saa jättää syytteen nostamatta, jos asian käsittelyn

jatkamisesta aiheutuvat kustannukset olisivat selvässä epäsuhteessa asian laatuun ja siitä mahdollisesti odotettavissa olevaan seuraamukseen (ROL 1:8.). Olennainen syy kunnianloukkajuttujen raukeamiselle on myös näytön puuttuminen (Yle 18.3.2014.).

Vain kymmenesosa vuonna 2013 poliisille tehdyistä perusmuotoisista kunnianloukkajuttuista ja törkeistä kunnianloukkajutuista joka viides johti syytöseen (Yle 18.3.2014.). Tuhansista kunnianloukkajutuista tehdyt rikosilmoitukset kuormittavat etenkin poliisia, mutta myös syyttäjiä ja tämän perusteella valtakunnansyyttäjä Vesa Nissinen toivoo, että tulevaisuudessa kunnianloukkajutut hoidettaisiin toisella tavalla. Nissinen on ehdottanut, että poliisi ja syyttäjä sekä siten myös käräjäoikeus eivät enää hoitaisi kunnianloukkajuttuja, vaan ne hoidettaisiin sovittamalla, jolloin asianomistaja voisi myös samalla hakea hyvitystä teosta. Nissinen on ehdottanut, että kunnianloukkajutun ilmoituksen vastaanottava taho voisi olla sovittelutoimisto tai oikeusavustaja, josta asia lähtisi selvittelyyn. Nissinen ei kuitenkaan muuttaisi törkeiden kunnianloukkajuttujen käsittelyä vaan muutoksen kohteena olisivat perusmuotoiset kunnianloukkajutut. Tarkoituksena olisi rakentaa säännös siten, että asianomistaja voisi hakea hyvitystä *nettikeskusteluhaistatteluista* muilla keinoin kuin tällä hetkellä. Nissinen perustelee ehdotustaan myös sillä, että asianomistajille pääsääntöisesti riittää sovinto ja korvauksena anteeksipyyntö. (Yle 18.9.2014).

Nissisen ehdotus on synnyttänyt paljon keskustelua ja oikeusministeri Anna-Maja Henriksson on pitänyt ehdotusta mielenkiintoisena ja kertonut tutkivansa, miten asiassa tulisi edetä (Yle 30.9.2014.). Myös Terveystieteiden tutkimuskeskus (THL), joka hoitaa vielä sovittelutoimistojen lisäksi rikos- ja riita-asioiden sovittelua, on ollut myönteinen Nissisen ehdotukselle. THL:n mukaan kunnianloukkajuttujen osuus vuonna 2013 oli neljä prosenttia soviteltavista rikos- ja riita-asioista, joten heillä on kokemusta kunnianloukkajuttujen sovittelusta. (Yle 15.10.2014).

Valtakunnansyyttäjän ehdotuksen ja oikeusministerin lausunnon perusteella on siis hyvin mahdollista, että perusmuotoinen kunnianloukkajuttu dekriminalisoidaan ja soviteltiin tulevaisuudessa.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET JA OMAA POHDINTAA KUNNIANLOUKKAUKSISTA

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että kunnianloukkajutut ovat lisääntyneet vuosittain sekä koko Suomessa että Espoon alueella. Kunnianloukkajuttujen kasvuun on vaikutta-

nut osakseen myös kasvava nettirikollisuus, mutta netissä tehdyt kunnianloukkaukset eivät mielestäni selitä kaikkien kunnianloukkausten määrän nousemista. Halusin opinnäytetyössäni tuoda aluksi esiin vanhan, vuoden 1889 kunnianloukkaussäntelyn, koska uskon itse, että kunnianloukkausten määrään kasvuun on osittain vaikuttanut vuoden 2000 lakiuudistus. Ennen lakiuudistusta kunnianloukkausta koskeva sääntely oli hyvin vanhahtava ja uskon, että nuoremmat sukupolvet eivät ole välttämättä ymmärtäneet lain sisältöä ja tarkoitusta niin hyvin, että ymmärtäisivät tehdä rikosilmoituksen loukkauksesta sen lain perusteella. Olen myös sitä mieltä, että netissä kasvava rikollisuus ja etenkin netissä tapahtuvat kunnianloukkaukset ja ylipäänsä netistä saatava tieto, ovat lisänneet ihmisten ja varsinkin nuorten tietoisuutta siitä, miten koko rikosprosessi lähtee liikkeelle ja kuinka helppoa rikosilmoitus on nykyään tehdä sähköisesti.

Kunnianloukkausrikokset ovat asianomistajarikoksia ja olennaista kunnianloukkauksissa on se, miltä henkilöstä itsestään loukkaus tuntuu. Toiset kokevat loukkaukset vakavampina ja loukkaavimpina kuin toiset. Esimerkiksi huoraksi nimittäminen loukkaa varmasti kaikkia naisia, mutta kaikki eivät koe sitä niin loukkaavana, että tekisivät asiasta rikosilmoituksen taikka jaksaisivat tehdä sitä prosessin keston ja sen raskauden takia. Esimerkiksi en itse olisi kaikissa Espoon käräjäoikeuden kunnianloukkaustapauksissa tehnyt rikosilmoitusta loukkaajaa vastaan. Toki ihmissuhteiden taustat ja teon jatkuvuus vaikuttavat siihen, miten loukkauksen koemme ja uskon, että loukkaus tuntuu sitä loukkaavammalta mitä läheisempi loukkaaja henkilölle on.

On ilmiselvää, että Euroopan unionilla ja EIT:llä on vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön, ja kuten opinnäytetyössäni olen osoittanut, eurooppalaisella oikeuskäytännöllä on ollut huomattavaa vaikutusta kunnianloukkaussäntelyyn. Vuoden 2013 lakitarkistushan on lähtöisin EIT:n oikeuskäytännöstä, mikä korostaa sananvapautta. Lakitarkistus on mielestäni osittain onnistunut ja tarpeellinen ja osittain ei. Vankeusuhan poistamisella tunnusmerkistöstä ei ole kuin periaatteellista vaikutusta, ensinnäkin siksi, koska perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta on tuomittu vankeuteen 2000-luvulla vain yksittäisiä kertoja ja toiseksi siksi, kuten Espoon käräjäoikeuden antamista tuomioistakin voidaan päätellä, 16 perusmuotoisesta kunnianloukkaustuomiosta vain yksi on tuomittu pelkästään kunnianloukkauksesta ja loput on tuomittu 15 yhteiseen rangaistukseen rikoksista (esimerkiksi pahoinpitely, laitton uhkaus, kotirauhan rikkominen), joista voidaan tuomita vankeuteen. Toisin sanoen, vankeusuhan poista-

misella ei ole käytännössä ainakaan minkäänlaista positiivista merkitystä kunnianloukkaustapauksiin. Mielestäni vankeusuhan poistaminen saattaa jopa lisätä perusmuotoisten kunnianloukkausten määrää, koska se ei enää toimi pelottimena. Lakitar- kistuksen kaksi muuta uudistusta (poikkeuksen lisääminen ja joukkotiedotusvä- linevaatimuksen poistaminen) ovat mielestäni perusteltuja, koska on hyvä, että esi- merkiksi poliittista keskustelua voidaan arvostella syyllistymättä kunnianloukkauk- seen. Myöskin joukkotiedotusvälinevaatimuksen poistaminen törkeän kunnianloukka- uksen osalta on perusteltua, koska netissä tapahtuvat kunnianloukkaukset lisääntyvät ja osa niistä on melko vähäpätöisiä ja, jos vaatimusta ei oltaisi poistettu, voitaisiin ne- tissä tapahtuvista kunnianloukkauksista tuomita ainoastaan törkeään kunnianloukka- ukseen ja, jos näin kävisi, se vesittäisi mielestäni koko törkeän kunnianloukkaustun- nusmerkistön.

Valtakunnansyyttäjä Vesa Nissisen ehdotuksen johdosta opinnäytetyöni aihe on hyvin ajankohtainen. Olen Nissisen kanssa osittain samaa mieltä kunnianloukkaussääntelyn tulevaisuudesta. Oma pelkoni on, että suuri määrä rikosilmoituksia vähäpätöisemmistä loukkauksista vähentävät törkeän kunnianloukkauksen painoarvoa. Nissisen ehdotuk- sessa on hyvää se, että tulevaisuudessa kunnianloukkauksista tehtyt rikosilmoitukset eivät kuormittaisi poliisia ja syyttäjää, mutta käräjäoikeuteen ehdotuksella ei olisi mie- lestäni sen suurempaa vaikutusta. Espoon käräjäoikeuteen saapui 12 haastehakemusta vuonna 2013 ja 8 haastehakemusta vuonna 2014 perusmuotoisesta kunnianloukkauk- sesta. Näiden lukujen perusteella kunnianloukkaukset eivät kuormita ainakaan Espoon käräjäoikeutta. Olen myös sitä mieltä, että mikäli tulevaisuudessa kunnianloukkauk- sista ei tehtäisi rikosilmoitusta poliisille, työllistäisivät ne jotakin muuta tahoa, esi- merkiksi Nissisen ehdottamaa sovittelutoimistoa, johon pitäisi THL:n mielestä myös lisätä ehdotuksen myötä resursseja. Lisäksi uskon, että kunnianloukkaukset saattaisi- vat lisääntyä entisestään ehdotuksen vaikutuksena, koska tällöin loukkaaja ei joutuisi rikosoikeudelliseen vastuuseen.

Kuten tutkimani Espoon käräjäoikeuden antamat tuomiot osoittavat, perusmuotoiset kunnianloukkaukset liittyvät pääsääntöisesti 9. §:n toiseen kohtaan eli muulla tavalla halventamiseen kuin 1. kohdan valheellisen tiedon tai vihjauksen esittämiseen. Törke- ät kunnianloukkaukset liittyvät taas enemmän valheellisen tiedon tai vihjauksen esit- tämiseen. Olen sitä mieltä, että on vakavampaa loukata toista esittämällä valheellinen tieto toisesta kuin muulla tavalla halventaa toista, esimerkiksi nimittelemällä. Valheel-

lisen tiedon esittämisellä on mielestäni vakavampia vaikutuksia loukatun elämään ja tulevaisuuteen. Jos verrataan esimerkiksi perusmuotoisia kunnianloukkauksia koskevia tilanteita, joissa toisessa henkilön väitetään varastaneen työpaikkansa kassasta rahaa ja toisessa tilanteessa työkaveri nimittelee kollegaansa huoraksi ja idiootiksi. Jälkimmäisessä tapauksessa henkilö varmasti loukkaantuu ja aiheestakin, mutta ensimmäisessä tapauksessa esitetty valheellinen tieto voi johtaa jopa henkilön irtisanomiseen, jos hänen puolustautumista ei pidetä uskottavana, ja ainakin se vaikuttaisi hänen maineeseen ja arvostukseen työpaikalla. Jälkimmäisen tapauksen nimittelyt ovat todella yleisiä, ja uskon juuri niiden kuormittavan poliisia ja syyttäjää, en niinkään valheelliseen tietoon perustuvat loukkaukset. Oma ehdotukseni kunnianloukkaussääntelyn tulevaisuudesta on, pohjautuen Nissisen ehdotukseen, että perusmuotoisesta kunnianloukkauksesta valheellisen tiedon tai vihjauksen esittäminen säilytettäisiin rikoslaissa ja kunnianloukkauksen tunnusmerkistönä, ja muulla tavalla halventaminen jätettäisiin Nissisen ehdotuksen mukaisesti pois rikoslaista. Tällöin tunnusmerkistön terminologiaa tulisi myös muuttaa. Voi olla, että palaisin ajassa taaksepäin, mutta ehdottaisin, että toisen halventamista muulla tavalla ei enää puhuttaisi kunnianloukkauksesta vaan vanhan lain mukaisesta solvaamisesta. Valheellisen tiedon tai vihjauksen esittäminen jäisi siis rikoslakiin kunnianloukkauksena.

LÄHTEET

Esitutkintalaki 805/2011.

Espoon KO R 13/53.

Espoon KO R 13/186.

Espoon KO R 13/340.

Espoon KO R 13/487.

Espoon KO R 13/545.

Espoon KO R 13/661.

Espoon KO R 13/838.

Espoon KO R 13/886.

Espoon KO R 13/1228.

Espoon KO R 13/1315.

Espoon KO R 13/1808.

Espoon KO R 14/122.

Espoon KO R 14/228.

Espoon KO R 14/242.

Espoon KO R 14/334.

Espoon KO R 14/378.

Espoon KO R 14/570.

Espoon KO R 14/634.

Espoon KO R 14/706.

Espoon KO R 14/816.

Espoon KO R 14/942.

Euroopan ihmisoikeussopimus (Yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi).

Facebookissa helppo herjata ilman rangaistusta. Yle uutisten artikkeli 7.9.2014. Saatavissa: <http://ylex.yle.fi/uutiset/popuutiset/facebookissa-helppo-herjata-ilman-rangaistusta> [viitattu 12.10.2014].

Forss, M. 2014. Fobban sosiaalisen median selviytymisopas. Helsinki: Crime Time.

Frande, D. , Matikkala, J. , Tapani, J. , Tolvanen, M. , Viljanen, P. & Wahlberg, M. 2014. Keskeiset rikokset. Helsinki: Edita.

HE 184/1999. Hallituksen esitys eduskunnalle yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaamista koskevien rangaistusäännösten uudistamiseksi.

HE 19/2013. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain, pakkokeinolain 10 luvun 7 §:n ja poliisilain 5 luvun 9 §:n muuttamisesta.

Jennan surmassa avustanut vapautui jo – heti syytävä viesti tytön Facebook-seinälle. Artikkelit Ilta-sanomissa 6.11.2013. Saatavissa: <http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/art-1288617909369.html> [viitattu 5.10.2014].

Joel Lilolle yli 300 euron sakot uhkailusta ja loukkauksista. 2014. Artikkelit Pohjalaisessa 18.9.2014. Saatavissa: <http://www.pohjalainen.fi/uutiset/maakunta/joel-lilolle-yli-300-euron-sakot-uhkailusta-ja-loukkauksista-1.1686108> [viitattu 5.10.2014].

KKO 2005:1.

KKO 2005:137.

KKO 2006:10.

Kunnianloukkaus ei olisi enää rikos?. Yle-uutisten artikkeli 18.9.2014. Saatavissa: http://yle.fi/uutiset/kunnianloukkaus_ei_olisi_enaa_rikos/7477545 [viitattu 9.11.2014].

Kunnianloukkausjutut eivät etene alkua pidemmälle. 18.3.2014. Yle-uutisten artikkeli. Saatavissa: http://yle.fi/uutiset/kunnianloukkausjutut_eivat_etene_alkua_pidemmalle/7142167 [viitattu 8.11.2014].

Käräjätuomari A. Haastattelu 12.11.2014. Espoo.

Käräjätuomari B. Haastattelu 12.11.2014. Espoo.

Könkkölä, M., Lindgren, H., Peltola, A., Savolainen, R., Kaivola, J., Vihermaa, K. & Norrman, W. 2011. Henkilöasiain neuvottelukunnan suosituksia 2011.

Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa 689/1997.

Lappi-Seppälä, T., Hakamies, K., Koskinen, P., Majanen, M., Melander, S., Nuotio, K., Nuutila, A., Ojala, T. & Rautio, I. 2009. Rikosoikeus. Oikeuden perusteokset. Helsinki: WSOYpro.

Marttunen, M., Matikka, J., Illman, M., Kankainen, H., Lampenius, M., Niemi, A. & Tiilikka, P. 2012. Sananvapauserikokset, vainoaminen ja viestintärauhan rikkominen. Mietintöjä ja julkaisuja. Oikeusministeriö. Saatavissa: http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/242012sananvapauserikoksetvainoaminenjaviestintarauhanrikkomien/Files/OMML_24_Sananvapauserikokset_tyoryhma_148s.pdf [viitattu 12.12.2014].

Nettipoliisi saa ilmoituksia kunnianloukkauksista päivittäin. 15.8.2014. Yle-uutisten artikkeli. Saatavissa: http://yle.fi/uutiset/nettipoliisi_saa_ilmoituksia_kunnianloukkauksista_paivittain/7411643 [viitattu 12.10.2014].

Ollila, R. 2011. Vankeutta kunnianloukkauksista. Lakimies 2011/2.

Oikeusministeri: Kunnianloukkausten poistoa rikosoikeudesta pitää tutkia. Yle-
uutisten artikkeli 30.9.2014. Saatavissa:

http://yle.fi/uutiset/oikeusministeri_kunnianloukkausten_poistoa_rikosoikeudesta_pitaa_tutkia/7496192 [viitattu 9.11.2014].

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. 2014. Rikollisuustilanne 2013 – Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Helsinki: Tammerprint Oy.

Pohjanmaan KO R 14/647.

Rikosilmoitukset netissä tehdyistä kunnianloukkauksista kaksinkertaistuneet.

8.2.2013. Yle-uutisten artikkeli. Saatavissa

http://yle.fi/uutiset/rikosilmoitukset_netissa_tehdyista_kunnianloukkauksista_kaksinkertaistuivat/6477411 [viitattu 2.11.2014].

Rikoslaki 19.12.1889/39.

Rikoslaki 39/1889.

Rikoslaki 531/2000.

Sosiaalinen media aiheuttanut kovan piikin – Poliisi julkaisi pysäyttävän tilaston. Artikkelit Aamulehdessä 23.9.2014. Saatavissa:

<http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194928896498/artikkeli/sosiaalinen+media+aiheuttanut+kovan+rikospiikin+poliisi+julkaisi+pysayttavan+tilaston.html> [viitattu 2.11.2014].

Sovittelijat valmiita käsittelemään lisää kunnianloukkauksia. Yle-uutisten artikkeli 15.10.2014. Saatavissa:

http://yle.fi/uutiset/sovittelijat_valmiita_kasittelemaan_lisaa_kunnianloukkauksia/7520059 [viitattu 9.11.2014].

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.

Sähköpostitiedustelu. 6.11.2014. Espoo: Länsi-Uudenmaan syyttäjänvirasto.

Sähköpostitiedustelu. 7.11.2014. Espoo: Länsi-Uudenmaan poliisilaitos.

Tarvitaanko poliisia kunnianloukkaustapausten selvittelyssä – sovittelu käyttöön?.

Yle-uutisten artikkeli 18.9.2014. Saatavissa:

http://yle.fi/uutiset/tarvitaanko_poliisia_kunnianloukkaustapausten_selvittelyssa_sovittelu_kayttoon/7475963 [viitattu 9.11.2014].

Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412.

Valheellinen tieto tai vihjaus sekä kuva olivat Facebookissa nähtävillä muutaman tunnin – 25 päiväsakkoa kunnianloukkauksesta ja kärsimyskorvauksia 300 euroa. Edilex-uutinen 29.8.2014. [viitattu 12.10.2014].